

ELŐFIZETÉS.

HELYBEN:

Egy évre 28 korona.
Fél évre 14 korona.
Egy negyed évre ... 7 korona.
Egy hóra 2 k. 40 f.

VIDEKEN:

Egy évre 32 korona.
Fél évre 16 korona.
Egy negyed évre ... 8 korona.
Egy hóra 2 k. 80 f.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyeműlt
vasutak palotájában
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 161

Arad, 1916.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Kedd, december 5.

Összeomlás.

Jönnek a hírek és mi a mámortól szédülve ismételtgetjük: az angol hadügyminiszter lemondott... a miniszterelnök is távozni akar... A büszke külügyminiszter talán már be is adta lemondását... az egész angol kormány elmegy a fekete megsemmisülésbe... Bukarest alatt döntőleg megvertük az oláhokat... az orosz miniszterelnök a képviselőházban felolvasta azt a szerződést, amely szerint Anglia a Dardanellákat Oroszországnak átengedte volna... és ez a váratlan leleplezés Angliában szörnyű felháborodást keltett...

A jelentések kaotikus tömkelegéből, mint valami láthatatlan orkeszterből temetésre szóló akkordok fenséges morajlása csap felénk. A szívünknek azok a harsonák esnek legjobban, amelyek Anglia kormányának elmerülését adják hírül. Milyen kéjes érzés: csapataink a bitang kis kalandort — Romániát — torpedózták meg és Anglia kormányának, talán az egész Albionnak szédületesen nagy hajója süllyed el tőle.

Tudják-e ki ez a Lloyd George, aki most már bejelentette lemondását? Ez a gonosz lélek vitte bele a világ tudatába, hogy a förtelmes ember pazarlás, amit ők elég vakmerően kulturharepak neveznek, esetleg tiz esztendeig is eltarthat. A tengeri kigyó módjára elsüllyesztett Kitchener után ő állott az angol hadügyi kormány élére és tovább szervezte a szigetország hadseregét; a szervezésben ma már a negyvenegy esztendőös férfiak fegyverbehívásánál tart és mi még mindig nem rogytunk térdre, mi még tovább győzünk és irgalmatlanul irtjuk a kis nemzetek nagy „védenecének” bután elbizakodott rongy áldozatait. A most elkotródó angol kormány szervezte ellenünk az egész világot a kőbarlangban lakó albántól a milliárdokra éhes amerikai munició gyárosig, a cigányösü Bratianut sem felejtve ki. Ez a társaság (majdnem azt mondtam: banda) dobta a levegőbe, hogy le kell törni bennünket, akik pedig sohasem kevélykedtünk, ők akarták tőlünk elszivattyuzni a levegőt, ők tervezték országunk szétdarabolását, ők szántak nekünk szegyenletes rabszolgaságot, ők uszították ránk az örült szerbet és a most már jajgató oláht, ők zárták el tőlünk a külföld gabonáját, Amerika petróleumját, Azsia rizsét, Afrika kincseit, ők akartak bennünket kiéheztetni... S most megfulladnak

a nekünk szánt burokban... már hörögnek, halljuk is már halálordításuk kábító orkánját... Emberek, boruljunk le a szent Erő előtt, amely

bennünk, fölöttünk tombol, s amely ime megvédi ezt a nemzetet minden gonoszság ellen. (=)

Döntő fontosságú győzelmünk az Argesulnál.

— Elfoglaltuk Tirgovistet. —

Budapest, december 4. (Hivatalos.) A főhadiszállásról jelentik:

Keleti haretér:

Mackensen vezértábornagy hadcsoportja:

Az Argesul melletti esata döntő fontosságú győzelemmel végződött. Az Argesul alsó folyásánál a dunai hadsereg előretörését, a románoknak és szövetségeseiknek nagy reménykedéssel kísért ellentámadása nem tudta megakadályozni. Az ellenséges támadó csoportot Draganeschtől északra megállítottuk és átkaroltuk előrenyomulással Niaziovon át vetettük vissza. Ezekben a harcokban német, bolgár és ottomán csapatok oldalán osztrák-magyar vadászok és útegek is részt vettek. Ezzel egy időben Bukaresttől nyugatra egy hadseregcsoport kiküzdötte az Argesul folyón való átkelest. A csoport tegnap Tituig nyomult előre. Itt fogadta a romjait az első román hadseregnek, amelyet Kraft von Delmensingen altábornagy osztrák-magyar és német csapatai az előző nap Pitescitől délkeletre megverték. Erős román osztagokat megsemmisítettünk. Tovább északra szövetségeseik elfoglalták Tirgovistet. Kis-Oláhországban annak idején elvágott román csapatrészek minden oldalról folytonosan hajszolva, apránként elmorzsolódtak. A dunai ut szabad. A rendkívül gazdag zsákmányt megközeleítő pontossággal sem lehet megállapítani. Óráról-órara növekszik.

József főherceg vezérezredes hadsereg harcvonala:

A mint így az oláh sikágon ellenfeleinknek legújabb szövetséges társát döntően megvertük, addig az oroszok hasztalanul erőlködtek azon, hogy Arz és Kövess tábornokok vitéz osztrák-magyar és német csapataival szemben olyan eredményt érjenek el, amely Romániára is vissza hatna. A tehermentesítő kísérletek bizonyára nincsenek még befejezve. Tegnap a Kárpátokban az orosz támadások lanyhulása mégis azt mutatta, hogy a kimerült és erősen megviselt ellenség sürgős harcú szünetre szorul. Ceupán a felső Trotuzu völgy mindkét oldalán folytatták az oroszok változatlan hevesseggel támadásaikat. Helyenkint tízszer is megújították rohamaikat, de a harcvonaltól jelentéktelen hullámmászástól eltekintve, mindenütt visszavertük őket. Ennek a szakasznak déli részén ismét kiragadtunk az ellenség kezéből egy magaslatot, amelyet nemrég elvesztettünk.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadseregének harcvonala:

Helyenkint alárendelt jelentőségű harcú események voltak.

Olasz haretér:

A Karszt szakaszon tovább tart az ágyutüz. Az aknavető harcok is újból megkezdődtek. Olasz repülőraj Tutoulera, Grossrepenre, Sczanara hatás nélkül dobott bombákat. Repülőink megtámadták az ellenséget. Navninje mellett 1 Caproni gépet, 4 bennülővel leszállásra kényszerítettek. A légi harcokban Banfield sorhajóhadnagy és Branovski főhadnagy tüntették ki magukat. Hörer altábornagy, a vezérkari főnök heiyettese.

Események a tengeren:

December 3-án este egyik tengeri repülőrajunk a doberdói ellenséges állásokat igen sikeresen bombázta és a leghevesebb lövés ellenére sértetlenül tért vissza. Hajóhadparancsnokság. (Miniszterelnökség sajtó osztálya.)

Három hétig rohamoztak hiába az angolok és franciák.

Berlinből jelentik: A német főhadiszállásról jelentik:

Szailli—Sailisel közötti fronton az angolok és franciák három hetes borzasztó harcú megkísérelték a német vonalak áttörését. A franciák hazájuk megmentésére szinte emberteletti teljesítményeket végeztek. Borzalmas embervesztéssel fizették meg bátor rohamaikat. A német csapatok ti-

zenegy napot töltöttek az első vonalban szakadatlan tüzérségi tűzben és a rohamok visszaverésétől kifáradtan, felváltás nélkül mégis visszaverték az összes támadásokat. Az ellenségnek nem sikerült vonalainkat megrendítenie és az összes állások rendületlenül megmaradtak kezünkön.

Győztünk Oláhországban.

(Bukarest alatt az egyesült német hadseregek döntően verték meg az ellenséget.)

Berlin, december 4. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati haretér:

Albrecht herceg harcvonala:

Ypern és Widschete hajlásában robbantásokkal kapcsolatban az angol járőrök állásaink felé közeledtek. Egyeseknek sikerült legelső árkaikba benyomulniok, de visszautztuk őket, vagy kézitusában legyürtük. A többi hadseregnél nincs különösebb jelentőségű esemény.

Keleti haretér:

Lipót bajor herceg vezértábornagy harcvonala:

A brisviati tótól északra erős tüzérségi előkészítés után az orosz csapatok vonalaink ellen nyomultak elő. Nagy veszteségeik között visszautasítottuk őket. Ep így meghiusult Briszvice—Szolotvinska mellett az ellenséges osztagoknak előretörése. Tarnopoltól nyugatra és Stanislautól délre saját vállalkozásaink sikerrel jártak.

József főherceg vezérezredes arcvonala:

Az Erdős Kárpátokban az oroszok támadó tevékenysége alább hagyott és csupán könnyebb, de visszautasított győngye előretörésekkel tudták erejükét még egyes pontokon összeszedni. Ugy látszik, hogy fokozott tüzérségi tevékenységükkel a támadások lanyhulását akarják palástolni. Némileg erősebb volt az orosz nyomás az erdélyi keleti arcvonalon a Trotusa völgyben. Itt sikerült az ellenségnek kissé előbbrehaladnia. Tovább délre német-osztrák-magyar csapatok egy nemrég elvesztett magaslati állást visszafoglaltak.

Mackensen vezértábornagy hadcsoportja:

December harmadika az Argesul melletti csatában meghozta a döntést. Győztünk. Falkenhayn gyalogsági tábornok hadseregének hadműveleteit, amelyeket november közepén a Targuljiuig győzelmes esata vezetett be, valamint a Duna északi partjára átkelt német-bolgár-ottomán haderők küzdelmeit siker koronázta.

Kosch tábornok vezetése alatt harcoló, Szisztov felől jövő dunai hadsereg Kuehne altábornagnak a nyugati Oláhországon keresztül Krajova felől előrenyomuló hadseregcsoportja, Kraft von Delmensingen altábornagnak a súlyos harcok után az Argesul mentén a hegységből kilépő csoportja és Morgen altábornagy parancsnoksága alatt Kampoing felől előretörő német-osztrák-magyar csapatok a Duna és a hegység között egyesültek. A balszárny tegnap elfoglalta Targovistét. Kraft von Delmensingen altábornagy csapatjai Pitesti felől folytatták győzelmi menetüket és teljesen megverték az első oláh hadsereget és annak maradványait Titun, a Bukarestből Kampoingba és Pitestibe vezető vasutvonalak elágazási pontján át Schmidt von Knabensdorf altábornagy vezetése alatt álló 41. gyaloghadosztály karjaiba kergették. Az Argesul balpartján a Bukaresttől északnyugatra és nyugatra a harc sikeresen tovább halad. Bukarest várától délnyugatra visszavetettük a Nailov folyón át Argesul felé a románokat, akiknek kezünk közé jutott parancs szerint az volt a szándékuk, hogy a dunai seregünket elkülönítve megverjék, míg az északi szárnyuk, az első román hadsereg helytáll. Bukaresttől délre erős román és orosz támadásokat kellett elhárítanunk és az ellenségre itt is súlyos vereség várt. Lovasságunknak és repülőinknek sikerült a román hadsereg hátában a vasuti vonalakat megszakítaniok.

Osapataink magatartása a győzelmes harcokban minden dicsőretet felülmutat, mondteljesítményeik hatalmasak voltak. Az ország gazdagsága és kezünk közé került megrakott élelmezési jároművek megkönnyítették osapataink ellátását. A román hadsereg a legsúlyosabb veres veszteségeket szenvedte. Az előző napokon ejtett foglyok ezreinek száma tegnap még több mint nyolcezerrel szaporodott. A szakmányolt tábori felszerelések és mindennemű hadianyag mennyisége át sem okintató. Titunál tizenhárom vasuti mozaony és sok vasuti kocki került kezünkre. A hadműveletek tervszerűen haladnak előre. Új harcok előtt állunk.

Dobrudzsában nem volt nagyobb harci tevékenység.

Macedóniai hadszíntér:

A Romániában a döntést érlelő csapásokra nincs hatással a Cserna keleti partján emelkedő magaslatnak elvesztése, amelyet a szerbek elfoglaltak és ottani állásunk egyik részének ezzel kapcsolatos áthelyezése. — Ludendorff, első főszállásmester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Előkerül az elrejtett gabona.

(Szigoru rekvirálás Aradmegyében. — Értekezlet az alispánnál.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Mint ismeretes, csak most fejezték be az egész országban a rekvirálást, melynek eredményével azonban az Országos Közélemezési Hivatal nincs megelégedve. Az országos hivatalban ugyanis számításokat végeztek és megállapították, hogy a terméshez és a lakosság számarányához mérten a rekvirálás eredménye rendkívül csekély. Az országos hivatal vezetősége a saját számításai alapján megállapította, hogy egy-egy vármegye területéről voltaképpen mennyi felesleget kellett volna rekvirálni. Aradmegyére vonatkozólag is eszközölték eme számításokat, melyek azt eredményezték, hogy Aradmegyében ötszázötven vagon fölös mennyiségű gabonának kell lenni. A közlemezési hivatal minden egyes vármegyére és minden törvényhatóságra kiszabta azt a gabonamennyiséget, melyet az illető törvényhatóság területén a rekvirálás alkalmával nem szolgáltatott ki, melyet a lakosság elrejtett és ennek pedig feltétlenül elő kell kerülnie.

Arad városra ötven vagon gabonát vetettek ki, melynek előkerítése véget a város vezetősége új, sokkal szigorubb rekvirálást fog elrendelni.

A vármegye egyik tanácskozó termében ma délelőtt Dálnoki-Nagy Lajos alispán elnökletével értekezletet tartottak, melyen a megye főszolgabírái, jegyzői jelentek meg. Ott volt az értekezleten Meiszner Ernő gazdasági felügyelő is. Az alispán ismertette az értekezlettel az Országos Közlemezési Hivatal leiratát, mely szerint a megyében 550 vagon fölös gabonának kell lenni, melyet a vármegye vezetőségének minden körülmények között sürgősen be kell szolgáltatni az országos hivatalnak. Hosszan és részletesen megbeszéltek ezután, hogy ezt a kontingenst hogyan kell majd és hogyan lehet a megye területén összeszedni. Elhatározta az értekezlet, hogy az új rekvirálást december 11-én kezdik meg és azt 16-áig be kell fejezni. Az új rekvirálást katonai segítség igénybevételével a községi jegyzők végzik. A rekvirálás alkalmával újból át fogják vizsgálni azt a szükségletet, melyet a lakosság saját szükségletei címén tartott meg magának. Sőt ezt az őstermelők részére fejenként megállapított 400 grammnyi lisztadagot 300 grammra és az értelmiségi osztályhoz tartozók 240 grammos adagját 200 grammra szállította le a mai értekezlet. Gazdasági szükséglet címén csakis a vetőmagot és az állatok takarmányozására mulhatatlanul szükséges mennyiséget mondták ki az értekezlet tagjai visszatartatónak, szem előtt tartásával annak, hogy a kontingens feltétlenül be legyen szolgáltatva.

Ezután pontosan minden járásra és minden községre, az 550 vagon gabona arányilag felosztásával, kivették azt a kontingenst, melyet az illető járásnak, vagy községnek feltétlenül be kell szolgáltatni, hogy így a vármegyére megállapított gabona mennyiség beszerzését a megye vezetősége biztosítsa.

A jegyzők az értekezleten úgy nyilatkoztak, hogy az 550 vaggont — nagyrészt tengeriből — minden nehézség nélkül ki fogja szolgáltatni a megye lakossága.

Az „ARADI KOZLONY“

már a kora reggeli órákban kapható minden nagyobb papírkereskedésben és dohánytözsdében :—
Egyes szám ára 12 fillér

„Nem érek rá betegeskedni . . .“

(A király utolsó napja.)

(Saját tudósítók telefonjelentése.)

Budapestről telefonálja tudósítók: Ferenc József király utolsó napjáról a következő hiteles közlést adták ki:

Kedden, november 21-ikén Ferenc József király csaknem zavartalanul eltöltött éjszakája után a megszokott kora reggeli órában kelt fel. Reggel nyolc órakor megjelent nála Montenuovo herceg első főudvarmester és kérte, hogy fogadja a Burg plébánosát, aki át akarja adni a pápa áldását. Őfelsége megállapította a fogadás óráját és utána élénken elbeszélgetett Montenuovo herceggel a különböző hivatalos ügyekről. Később fél kilenckor Mária Valéria főhercegnő reggeli látogatását fogadta. A főhercegnő leányával Waldburg-Zeil grófnővel jelent meg. A felséges ur szokása szerint dolgozóasztalánál ült, derűs kedvben volt. Változatlanul élénk szellemi állapotban mondotta a főhercegnőnek:

— Jól aludtam s ma jobban érzem magam.

Elmondta ezután, hogy Montenuovo herceg az imént jelentette a szent atya áldásának megérkezését, s hogy el fog jönni a Burg plébánosa az áldás átadása végett. Mikor a főhercegnő és a leánya elbucsuhtak a királytól, a felség megelődzte a főhercegnő ast a kérdését, hogy este felé mikor jöhet, és ezt mondta:

— Ma nem jöhetsz már többet, nem érek rá.

A főhercegnő mégis kérte, hogy legalább egy pillanatra bejöhessen, mert szeretne érdeklődni hogyléte felől és jóéjszakát szeretne mondani. A király ezt megengedte. A főhercegnő után Paar és Bolfras vezérezredesek, főhadsegédek jelentkeztek jelentéstétel végett. Utánuk háromnegyed tíz órakor fogadta a király a Burg plébánosát, aki magával hozta az Ur szent testét és a pápai áldás átvételének legmegfelelőbb előkészületül a halotti szentség felvételét ajánlotta. Őfelsége ebbe beleegyezett. A reggeli után való áldozásnak nem volt semmi akadályja sem, mert őfelségének erre nézve bizonyos idő óta engedélye volt az apostoli szentszektől. A király teljesen öntudatos állapotban gyönt meg nagyobbik dolgozószobájában, nagy áhitattal áldozott és vette a pápai áldást. Ezután elboosájtotta a plébánost azzal a megjegyzéssel, hogy a szentatyá jó-sága végtelen örömmel és hódolattal tölti el. Dél előtt negyed tizenkét órakor a trónörökös-pár jelent meg őfelségénél rövid látogatásra. A király állapotáról panaszkodott, de kifejezte azt a reménységét, hogy meg fog gyógyulni. Hozzátette azt is, hogy nem ér rá betegeskedni. Ezután megelégedéssel nyilatkozott derék csapatának Romániában elért sikereiről. Végül elmondta a szent atya érdeklődését alapota felől és hogy a pápai áldás elküldése rendkívül nagy örömet szerzett neki.

Egy óra felé sajnos gyors rosszabbodás állt be őfelségénél. Schiessl báró kabinetirodai igazgató és Daruváry osztályfőnök, akik fél kor jelentek meg őfelségénél, már nem is dolgozhattak vele együtt. A király otthagya íróasztalát és néhány óra hosszat egy kényelmesebb karosszékekben üldögélt. Körülbelül négy órakor tollat kért a komornyiktól és utoljára még aláírt egy okiratot. Délután öt órakor az íróasztalán megterítették, de őfelsége csak nagyon keveset evett. Fél órával később ismét bejött a felséghez Mária Valéria főhercegnő, aki látogatása után megjegyezte, hogy a király

nagyon gyenge és a reggeli órákkal ellentétben most egy nagybeteg ember benyomását tette. Valéria főhercegnő őfelsége mellé ült s ezt mondta:

— Nem akarok kifárasztani és mindjárt elmegyek.

— Jó lesz — mondta a király — mert nagyon rosszul érzem magam.

Hat óra felé Őfelsége magához vitette imázsamolyát és hosszabb ideig ülve imádkozott. Térdelni, mint ahogyan egyébként szokott a reggeli és esti imánál, már nem tudott. Amikor komornyikja figyelmeztette, hogy ideje lenne már lefeküdni, a király ezt felelte:

— Még sokat kell imádkoznom.

Kevéssel ezután ágyba fektették és az orvosok megvizsgálták. Amikor elhelyezték az ágyban, a komornyik további parancsait kérte. Ekkor a király hangosan és határozott hangon a következőket mondotta:

— Reggel négy órakor akarok felkelni.

Mindjárt ezután mély álomba merült, de később felébredt és italt kért. Miután ivott valamit, a komornyik segített neki visszafeküdni és megkérdezte, jól fekszik-e? A király ezt felelte:

— Igen, jól fekszem.

Rövid idővel ezután szaporább lett a lélekzete. Ortner dr. szükségesnek találta, hogy injekciót adjon a felségnek a szív működés serkentésére. Ezt már észre sem vette a király. Most elhivatták a Burg plébánosát, akit később fél kilenc után beboosájtottak Őfelsége hálószobájába, hogy feladja az utolsó kenetet. Ennél a szent szertartásnál jelen volt a trónörökös-pár, Mária Jozefa, Mária Terezia főhercegnők, Ferenc Szalvátor főherceg, Mária Valéria főhercegnővel, Montenuovo herceg, Paar vezérezredes, a Schönbrunnban levő szárnysegédek és Őfelsége kamarai személyzete. Mária Valéria főhercegnő letérdelt a király fejénél és tesületet adott Őfelsége kezébe. A király in articulo mortis megkapta a teljes feloldozást. Rövid idővel ezután megszűnt nyugodtan lélekzeni. Kilenc óra öt perckor Kerszl József dr. és Ortner Norbert dr. egyetemi tanár megállapították a halál bekövetkezését. A Burg plébánosa ezután elimádkozta a Subvenite Sancti responsoriumot, imádkozott a halottért, majd a holttestet szentelt vízzel behintette. Ezután az összes jelenlevők együttesen imádkoztak az Urban elszenderült uralkodó lelki üdvéért.

A gázgyári szerződés felmondása. A tanács ma tartott ülésén Jegessy Károly dr. főügyész előterjesztést tett a tanácsnak, hogy keresse meg a gázgyárat és kérje fel ama személy megjelölésére, aki jogosult a közgyűlés által elhatározott felmondás átvételére. Varjassy Lajos polgármester bejelentette, hogy a megváltást perfektuáló-bizottságba szakértőként Bernauer Izidort, a fővárosi gázgyár igazgatóját és Debreceni Jenőt, a debreceni gázgyár igazgatóját kérte fel, akik a megbízatást elfogadták.

Ujságpapír beszerzési vállalat. Budapestről jelentik: A magyar lapkiadó vállalatok abból a célból, hogy az ujságok előállításához szükséges rotációs ujságpapírt beszerezzék, Magyar Ujságpapírbeszerzési Részvénytársaságot alakítottak. Az igazgatóság tagjaivá megválasztották Agai Béla dr.-t, Bródi Lajost, a miniszterelnökség képviselőjében Drasche-

Lázár Alfréd miniszteri tanácsost, továbbá Glücksthal Samu dr.-t, Légrády Ottót, Stauber Józsefet, Surányi Józsefet, Schvarcz Félixet, a kereskedelmi miniszter képviselőjében Vancsó Bélát és Vészi Józsefet. Az igazgatósági gyűlésen elnökké Agai Béla dr.-t, alelnökké Bródi Lajost választották meg.

Száznyolcvan gramm liszt.

(Nem engedi a tanács a zsir-drágítást.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad város tanácsa ma délelőtt Varjassy Lajos polgármester elnökletével ülést tartott, amelynek egyik legfontosabb határozata az, hogy holnaptól kezdve már hetvenöt százalékát kapja meg a közönség a kormányrendelettel megállapított lisztmennyiségnek. Tehát mindenki száznyolcvan gramm lisztet vásárolhat a most még forgalomban lévő régi jegy alapján. A redukcio a tanácsi határozat szerint tehát csak huszonöt százalék a régi adagoláshoz viszonyítva.

A sertés hus és zsir forgalomba hozatala is új intézkedéseket követel. Mint ismeretes, a város a sertéshizlaldában sertéseket nevel és ezek egy részét átadta Simandán György hentesnek, aki arra kötelezte magát, hogy a húst maximális áron adja el a közönségnek, míg a hájat és a szalonát maximális áron visszaadja a városnak. Körülbelül száz darabot vágott le és hozott forgalomba és a tanács 8 korona 20 fillér, illetve 8 korona 60 fillér árban vette vissza tőle a zsirneműeket. Ez a lebonyolítás a szerződés aláírása nélkül történt meg. Jegessy Károly dr. főügyész, aki a szerződést elkészítette és a pontozatokat megállapította, a mai ülésen felvetette azt a kérdést, hogy tulajdonképpen milyen maximális árat ért a tanács a vállalkozóval szemben, mert az idevonatkozó miniszteri rendelet szerint a termelő is más árat számíthat és mást a viszontelárusító is. A termelő 7 korona 60 fillérért köteles adni a szalonát, míg a viszontelárusító 8 korona 20 fillért számíthat érte. A tanács, természetesen, csak arra az álláspontra helyezkedhetett, hogy a vállalkozó iparost termelőnek tekintette és nem hajlandó a drágább árat fizetni és ha idáig 8 korona 40 fillérért vette át a szalonát, akkor ez csak tévedésen alapulhat és a 6000 koronára rugó differenciát visszakövetelheti, illetve a legutóbb szállított áruért ennyivel kevesebbet utalt ki. Minthogy Simandán ezt nem akceptálta, a tanács elmozdította őt a vállalkozástól és azt mondta ki, hogy a hizlaldában levő sertések értékesítésére elfogadja a Sertéshizlaldó Részvénytársaság igazgatójának, Vámos Antalnak segédkezését, aki kijelentette, hogy ő majd gondoskodik arról, hogy az aradi hentesek közül nemcsak egy, hanem akár többen is átvegyék a húst és a tanács által megjelölt áron hozzák forgalomba.

A tanács utasította egyúttal a hatósági üzleteket, hogy a zsir gyorsabb forgalomba hozatala céljából a vevőknek két-három kilót is kiszolgálhassanak.

Mint megírtuk, a közlelmezési bizottság elrendelte a város tulajdonát alkotó kosok próbavágatását és csütörtökön a Thököly-téri sátorban megkezdik a hus kiárusítását.

Megkezdődik a rizs elárusítása is és minden vevő félkiló mennyiséget kaphat. A burgonya árát a tanács a kicsinyben történő elárusításnál 26 fillérben állapította meg.

Bukarest elestét várja az entente.

— 45000 négyzetkilométert foglaltunk el Romániában. —

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Berlinből jelentik: A romániai nagy csata fő sikere a Mackensen és Falkenhayn győzelmes hadseregek szilárd egyesülésében rejlik. November 29-étől december 3-ig az ellenség foglyokban 20,724 embert veszített. Eddig Romániának 45.000 négyzetkilométernyi területe jutott birtokunkba. Ezenkívül óriási mennyiségű állatállományt, jelentékeny gabonakészleteket és egyéb gazdasági anyagot, valamint óriási tömegű hadiszert zsákmányoltunk.

A Journal des Debats a következőképpen harangozza be Bukarest közeli elestét: A híres várépítő Brialemont belga tábornok életének főművét Lüttichet, Namurt, Antwerpent és Bukarestet megsemmisítette ez a háború. Az Havas ügynökség kijelenti ugyan, hogy Bukarestet nyílt városnak kell tekinteni, s ezek szerint a polgárság részére nem marad más hátra, minthogy tárgyaljon a város sorsa felett az ellenséggel, miután a

helyőrség délnyugati irányban történt szerencsétlen kirohanása következtében ugylátszik a bekerítés ellen nem akar semmiféle komolyabb akcióra kezdeni.

Zürichből jelentik: Azok az oláh jelentések, amelyek szerint az ellenséges támadások az Oltenica mentén nőnek, a legkomolyabb aggodalomra adnak okot. E hírek jelentősége abban rejlik, hogyha a központi hatalmaknak itt sikerül előretörniök, akkor Bukarest védelmi vonala hátulról is veszélyeztetve van.

Berlinből jelentik: Mikor a kilencedik oláh lovasezred parancsot kapott az indulásra, megtagadta az engedelmességet. Katonaszegélyt vezényeltek ki ellenük, amire valóságos ütközet fejlődött ki. A lázadások ujabban igen gyakoriak. Legtöbbnyire tiszték támogatják a legénységet, mert az a meggyőződésük, hogy Ferdinánd király és Bratianu miniszterelnök tönkretették Romániát.

Készülődés a koronázásra.

(Berzeviczy Albert legyen a nádorhelyettes?)

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Budapestről telefonálja tudósítók: A Ház holnap üléseinek tárgya a további teendőik ügyében való intézkedés. Teleszky János pénzügyminiszter beterjeszti az indemnitásról szóló törvényjavaslatot, amelyben a kormány június harmadikáig kér újabb felhatalmazást. Tisza István gróf miniszterelnök javaslatot nyújt be a koronázási hitlevél megszerkesztésére regnikoláris bizottság kiküldéséről. A szerdán megtartandó ülésen fogja a Ház megválasztani a bizottság tagjait. A képviselőház érdemleges tanácskozásait csak a jövő héten kezdi meg.

Fővárosi tudósítók értesülése szerint a regnikoláris bizottság huszonnégy képviselőházi tagjából tizenhat munkapárti, három egyesült függetlenségi vagyis Apponyi Albert-párti, két függetlenségi vagyis Károlyi-párti, két alkotmánypárti és egy néppárti lesz. Ugy hírlik, hogy a pártok kivüliek, Serenyi Béla, Navay Lajos és Vázsonyi Vilmos is helyet kérnek a regnikoláris bizottságban.

Budapestről telefonálja tudósítók: Politikai körökben úgy hírlik, hogy a kormány szükségesnek tartja Beöthy Pál képviselőházi elnök betegsége következtében, hogy a házelnöki tisztiséget véglegesen töltsék be. Allítólag erre a méltóságra Berzeviczy Albertet szemelték ki. Olyan hírek is jöttek forgalomba, hogy a nádorhelyettesi tisztiséget is Berzeviczyre ruházzák át, remélve, hogy ezzel a kormánypárt és az ellenzék között az ellentéteket elsimíthatják.

Budapestről telefonálja tudósítók: A Károlyi-párt a Károlyi palotában ma délben értekezletet tartott, amelyen Batthyány Tivadar rámutatott arra, hogy a nádorhelyettesi tisztiség betöltéséről szóló értekezleten Apponyi Albert gróf önmagától, az ellenzéki pártok tudta nélkül és ezeknek is nagy meglepetésére József főherceget ajánlotta, mire az ellen-

zék saját jelöltjével nem is hozakodott elő. Tisza István gróf azonban saját jelöltsége mellett ezután is kardoskodott. Kijelentette, hogy egyetlen ellenzéki ember sem nyugodhat bele abba, hogy a miniszterelnök a többség jogán, a múltban történtek után erre az állásra önmagát feltolja. Kijelentette azt is, hogy figyelmeztetniök kell a többséget: ha házszabálysínnel keresztül erőszakolják Tisza István grófnak nádorhelyettesessé való megválasztását, ennek következményeiért a felelőséget teljesen a munkapártra hárítják. Ezután Justh Gyula beszélt hasonló értelemben és Tisza István gróf megválasztása ellen a végsőig való küzdelmet ajánlotta.

VÁROS ES MEGYE.

Kevesebb világosságot!

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Megirta az Aradi Közlöny, hogy a hatóság a szénfogyasztás redukálása céljából a világítás korlátozásának kérdésével foglalkozik. Ez ma meg is történt és örömmel állapítjuk meg, hogy a tanács csakis ott határozta el a redukción, ahol az nagyobb kárral nem jár és nem nyult olyan érdekekhez, amelyeknek sérelme nemesak magánosokat, hanem a közt is érintette volna. A világítás korlátozásánál a közbiztonsági szempontokat nem lehetett figyelmen kívül hagyni s ezért Green Nándor főkapitány véleményét kérték ki és fogadták el. Egy bizottság a következő redukción kérte s a tanács azt elrendelte:

A kulturpalota körül öt nagy ivlámpa van, amely egész éjjel égett, míg a jövőben csak egyet gyújtanak fel. A főúton elhelyezett tizenöt darab nagy fényerősségű lámpából a főléjelesek nem gyújtják fel és azokban az utcákban, ahol gáz és villany van, a saroklámpák kivételével, a gázlámpák világítása szünetel. Ezekkel az intézkedésekkel a város körülbelül kétezer koronát takarít meg. Minthogy azonban az is fontos, hogy szemet is takarítsanak, a magántogvasztást is, amennyire lehet és amennyire a tanácsnak hatalmában áll, korlátozzák. Ez természetesen csak a fogyasztókhöz intézett kérelem lehet, mert a tanácsi tilalomnak büntető szankcionát adni nem tudnak. Ezért a kereskedelmi és iparkamarát keresi meg a tanács, hogy hasson oda, hogy a kereskedők szüntessék be a reklámvilágítást, a ki-

rakatok fénytel történő elárasztását, a vendéglőseket és kávéoskat kérje meg takarékosra és végül az élelmiszer-üzletek kivételével, a többi kereskedőket a hét órai záróra elfogadására. Nem fogadta el a tanács azt a propositiót, hogy a gázresókat a hatóság közbejöttével szerelje le a gázgyár, mert ezt nem teheti meg, erre nincsen törvényes eszköze. Nem teszi meg azért sem, mert fával sincs a közönség annyira ellátva, hogy a gázzal való fűtést mellőzhethetné.

IRODALOM ES MŰVESZET.

Színházi műsor:

Kedden: Új betanulással először: *A szultán* operett, (C. bérlet.)

Szerdán: *A szultán* operett, (A. bérlet.)

Csüörtökön: *A szultán*, operett, (B. bérlet.)

* **Váradi Antal az aradi színészetéről.**

Vasárnap délután a kulturpalotában egy kedvesen mosolygó öreg ur jelent meg a szultánig megtelt padok előtt. Ez a mosolygó öreg ur a civil életben méltóságos címet visel, tanár író, költő Magyarország egyik legjelentékenyebb drámaírója, akit a Kölcsey Egyesület elnöksége szerencsésen választott ki arra, hogy az aradi közönséget tanulságosan elszórakoztassa. Mielőtt Váradi Antal a pódiumra lépett volna, Szendrei Mihály, az aradi Nemzeti Színház igazgatója tartott mesteréről és professzoráról kedves meleghangú ötletes konferánst. Váradi Antal Arad színészetének multjával foglalkozott s megkapó apróságokat tudott elmondani arról a korról, mikor a magyar színészet s így az aradi is, a gyermekcipőket koptatta. A magyar színészet — mondotta Váradi — a nyugateurópai színészethez képest tulkesőn fejlődött, de annál intenzívebben és rohamosabban. Néhány évtized alatt kellett átesnie mindazokon a nyomorúságokon és szomorúságokon, amelyeken más nemzetek színművészei évszázadokon esett át. A magyar komédiásnak többet kellett szenvedni, mint az idegen nemzet művészi hajlandóságú fiának, mert nálunk megrogzott előítéletekkel kellett megküzdenie. Dícséretére legyen mondva Arad városának, hogy korán felismerte és méltányolta a színművészet jelentőségét s fészket, otthont adott a magyar színészetnek, mely azóta Aradon a fokozatos fejlődés lépcsőin halad előre a legszebb jövő felé. Előadását sok apró, kedves történettel fűszerezte az író, úgy, hogy a másfél óra a hallgató közönség előtt valóságos elrepült. A kiváló költő pompás előadása befejeztével, percekig tartó tapssal köszöntötte a halás publikum. Az előadás folyamán Várnai Jenő színművész szavalta el határozatosan a költő egyik hatásos drámai költeményét: A tanut.

* **A színház hírel. Királynőm meghalok érjed!** színműve, írt: Villányi Andor. Új név a színpadon, de mint novellista már is jó nevet vivott ki magának a fővárosban. Villányi Andor színpadi munkája egy orosz kis városban játszik s egy csodálatos, nagy lelki életet élő fiatal asszony öregedő ura mellett egyhangyan éli életét, mikor megérkezik férjének egy rokona, egy diadalmas hódító hadbíró százados. A férjet jön leleplezni, ki asszonya kedvéért katonaszabadításokat követett el. A fiatalok egymásra találnak s az asszony egy erősen drámai jelenetben, az élet jogán megtagadja az urát, ki körül már teljesen össze szorult a háó. Amikor azonban látja férje emberfőlötti szenvedéseit, kibén összeomlott mindden, szánalom fogja el s könyörög szerelmének, követelődzik és rimánkodik: esérébe, tisztességül, mentse meg az urát. A hadbíró azonban rideg és kemény katona. Ekkor az asszony a revolvert fogja rá és lelövi. A gyilkosságot azonban egy régi rajongója, egy suta ábrándos tanár vállalja el s az asszony urával együtt megmenekül. Ezt a témát dolgozta fel Villányi Andor, még pedig oly megrázó erővel, hogy az újdonságnak szenzációs sikere biztosítva van. — *A szultán.* Verő György pompás operettje hosszú pihentetés után holnap körül színe először teljesen új betanulással és így a repriz csaknem újdonságszamba megy. *A szultán* egymás után három estén marad műsoron.

Magyar zászlós urak.

(A királyi koronázás szereplői.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ebben a hónapban újra királyt koronázunk Magyarországon. Feléled egy pillanatra az a régi fény, mely egykor világszerte híressé tette a magyar királyok udvarát. Egy pillanatra álomba ringathatjuk magunkat s megjelentethetjük magunk előtt az Arpádokat, a Hunyadiakat, az Anjoukat, ezeket a csodálatosan nagy királyokat, akik egykor a magyar királyi udvart Európa középpontjává tették, ahol idegen fejedelmi udvarok követői adtak egymásnak találkozózt s hova Európa szellemi kiválóságai épúgy örömmel köszöntöttek be, mint a hírneves hősök, akiket megkoszorozott a népkegy s akik itt remélték elnyerni érdemeik legszebb jutalmát a magyar királyok udvarában. Mint egykor a regék Artus királyának asztalához a lovagok, úgy zarándokolt ide Európa színe-virága, hogy itt a fényben, a magyar királyi udvarok fényében szellemük szárnyai s dicsőséget kergető vágyaik új életre kapjanak.

Ez az álom e hónapban valósággá fog válni. Egy pillanatra megelevenedik a régi magyar királyok udvara s „felrobognak hadvészülte képpel” az ősök unokái, hasonló fényben, mint egykor ősapáik. Egy percre újra úgy látjuk a királyt, mint egykor láthatták őseink, s amint a nép naiv hite ma is elképzeli. A trónon fog ülni: az Arpádok trónján. Körülötte udvarának oszlopai hódolnak, fényes urak, aszszonyságok, kiknek elődei egykor nemesak a címeket viselték, mint ma ők, hanem tényleges szolgálatot is tettek a nagy fényességű királyi udvarban. Ma persze, a királyi udvar fő embereinek csak a címe maradt meg, az illuziót keltő hangzatos cím, amely azonban tényleges közjogi funkciót nem jelent, s arra nem is jogosít fel. A régi magyar királyi udvartartás ma már pusztá, forma. De nekünk magyaroknak mégis kedves emlék s hozzá tartozik nemzeti életünkhöz. Büszkek vagyunk ezekre a címekre és soha nem szabad engednünk, hogy csak egy is, feledésbe merüljön közülük. Ha egy emberöltőn keresztül csak egyszer is, a legszebb nemzeti ünnepség napján: a király megkoronázásának alkalmával is, de föl kell eleveníteni, hogy az emlékek fényénél el ne felejtjük soha nemzetünk multját és nagyra hivatottságát a jövőben.

Amint emlitettük a magyar zászlós urak, akik a királyi udvar oszlopai voltak, ma már nem fungens tényezők. A régi hivatás ma a legtöbb esetben pusztá cím. A régi magyar királyi udvarokban kétféle zászlós urak voltak. A nagy zászlósok és a kisebb zászlósok. Nagy zászlós négy volt. A nádor, az országbíró, a horvát bán és a tárnokmester. Kisebb zászlósok: a főudvarmester, a főkamaramester, a főajtónálló-mester, a főasztalnokmester, a főpohárnok-mester, a főlovászmester, akikhez később a magyar királyi testőrség kapitánya csatlakozott.

Azt hisszük nem lesz érdektelen lapunk olvasói előtt, ha ezeknek a zászlós uraknak a szerepéről, amelyet a régi királyi udvarokban vittek, most új királyunk koronázása alkalmából, midőn egy percre felöltik a régi címet s a régi díszet, röviden megemlékezünk.

1. A nádor állása üresedésben van, s addig nem is tölthetik be, míg ezt az állást a felelős miniszteri kormányzással összhangba nem hozzák. Régente a király távollétében au-

nak helytartója volt. Személye ép úgy, mint a királyé, sérthetetlen. A király akadályoztatásakor királyi hatalmat gyakorolt. A király választásánál őt illette az első szavazat. A király koronázásánál a primásnak segédkezett, s mint az ország első zászlósa a koronázáskor a király előtt vitte a koronát. A mostani koronázáson a főrendiház és a képviselőház nádorhelyettesét fog választani, aki a koronázási funkciókat fogja elvégezni. Miután a nádori állás közjogi természete a legnagyobb vonásokban megegyezik a mai kormányforma felelős miniszterével, valószínű, hogy a jelenlegi koronázáson a magyar miniszterelnök fogja a nádort helyettesíteni.

2. Az országbíró 1848. előtt az országnak nagy bírása, s a nádor után következő második zászlós ura volt. Hiteles pecsét alatt bírói parancsokat oszthatott ki. Továbbá az első táblának és a hétszemélyes táblának másodelnöke volt. Az országbírói állás, mint ilyen ma voltaképpen megszűnt, mert 1881-ben az ötvenkilencedik törvénycikk alapján a királyi Kuria elnöke lett. De az 1884-iki harminenyolcadik törvénycikk az országbírói állást elválasztotta a tényleges bíraskodástól. Ilyenformán az az állás is inkább cím ma már, mint közjogi hivatal, s szereplése inkább csak a király koronázása alkalmával történik, amidőn is a király előtt a királyi pálcát viszi.

3. A horvát bán 1848. előtt a magyar országgyűlés főrendi házában, s a magyar királyi helytartó tanácsnál üléssel és szavazattal bírt. S a kapesolt részekben körülbelül az volt a szerepe, ami Magyarországon a nádornak, tudniillik a király személyét képviselté. Jelenleg a bán a kapesolt részek autonómikus kormányzatának élén áll. A magyar királyi testőrség kapitányán kívül talán az egyetlen közjogi méltóság, amely a régi magyar udvartartásból funkcionáriusnak maradt fenn, s nem pusztá cím többé. A koronázáskor a király előtt az aranyalmát viszi.

4. A tárnokmester a régi királyok udvarában szintén bírói hivatalt visel. Azoknak a városoknak volt nagybírája, amely városok a királyi kincstárt töltötték meg, tehát a pénzverő- és bányavárosoknak. Mint ilyen az ország főkincstárnoka is volt, de azt az állást a mohácsi vész után a királyi udvari kamara elnöke töltötte be. A koronázás alkalmával a király előtt a keresztet viszi.

A kisebb zászlósok a király személyéhez közelebb állottak s csaknem mind a király személye, vagy családja személyei körül teljesítettek szolgálatot.

1. A főudvarmester, a régi magyar királyi udvar gazdasági ügyeit látta el. Ujabban csak a koronázási szertartás alkalmával szerepel, amikor a kettős keresztet viszi a király előtt.

2. A főkamaramester, a belső udvarhoz tartozó kamarások és udvarnokok élén állott, ma már csak pusztá cím s csak a király koronázásán jelenik meg.

3. A főajtónállómester a janitoroknak a királyi palota őreinek főnöke volt. A királyi lakosztályokra ügyelt fel s a királyi család biztonságáról gondoskodott. Az országgyűlésen a közrendet tartotta fenn. A koronázás fényét megjelenésével emeli.

A főasztalnokmester, a régi magyar királyok asztalaira ügyelt fel. Ujabban a királyi koronázás után megtartott ebéden teljesít ké-

leges funkciót. A király koronázásán megjelenik.

5. A főpohárnokmester a királyi pineék, a régi királyok asztalára kerülő italok, ivóeszközök épségben tartásáról és tisztaságáról gondoskodott. Jelenleg csak a koronázáson jelenik meg, amikor is Szent István kardját viszi a király előtt.

6. A főlovászmester a régi királyi istállónak volt a főnöke. 1848-ig az országgyűlések alkalmával ő gondoskodott a király, az udvar és a rendek ellátásáról, elszállásolásáról s ellenőrizte az ilyen alkalommal magasabbra emelkedő élelmiszerek árát.

7. A magyar királyi testőrség kapitánya Mária Terézia királynő uralkodása óta tartozik a zászlós urak sorába. A magyar királyi testőrség az 1848-iki szabadságharc után megszűnt s csak 1867. április 21-én kelt királyi leirattal állították fel ismét. A magyar királyi testőrség kapitánya lovassági tábornoki rangot visel. A nemzetnek régi vágya, hogy a magyar királyi testőrség, mennél hamarabb átkerüljön a magyar király székvárosába, Budapestre.

A zászlós urakhoz számították sokan a pozsonyi grótot, a két koronaórt és a fiumei kormányzót. Ezek a méltóságok azonban nem tartoznak a zászlós urak közé, noha a főrendiháznak tagjai, a koronázáson szintén megjelennek, ahol a kisebb zászlósokat követik rangban.

1. A pozsonyi gróf ma pusztá cím. Örökös jogon az erdői Pálffy gróf családot illeti.

2. Koronaórt kettő van és pedig szokásjog alapján egy katolikus és egy protestáns. A szent koronát kettős zár alatt őrzik és egyikök mindig annak közelében köteles lakni. Régente az Arpádok idejében a szent koronát a székesfehérvári székesegyházban a kanonokok őrizték, de később a tizenhatodik században törvényeink a pozsonyi várat jelölik ki a korona őrzésének székhelyéül végre az 1791-iki hatodik t.-e. Buda fővárosát, ahonnan csak veszály idején szállítható biztosabb helyre.

3. A fiumei kormányzó közjogi tuncionárius s mint ilyen vesz részt a magyar király koronázásán.

Károly király a hadsereg élén.

(Saját tudósítónk teleteljesítése.)

A sajtóhadiszállásról jelentik: Ő császári és apostoli királyi Felsege legkegyelmesebben a következő hadsereg- és hajóhadparancsot bocsátotta ki: Felsegijogom gyakorlásában *átveszem a hadsereg főparancsnokságát és egyúttal egész hadseregem és hajóhadam összes haderejének főparancsnokságát. Helyettesemül a hadseregfőparancsnokságban Frigyes főherceg tábornagyot rendelem. Bécs, 1916. december 2. Károly s. k.*

A sajtóhadiszállásról jelentik: A hadsereg főparancsnokságnak a legfelső hadur részéről történt átvétele szükségszerű következménye annak a körülménynek, hogy a világháborúban a nép áll fegyverben. Így tehát az uralkodó természetesen maga áll hadserege élére. Az ettől eltérő eddigi állapotot az elhunyt uralkodó magas életkora tette indokolttá és az csak 1908-ban statuáltatott, amikor Ferenc József császár és király egy jövődöbeli főparancsnoki funkciót Ferenc Ferdinánd főhercegre ruházta át. Az ifju uralkodó, aki most egész hadserege élére áll, sokoldalú és sikeres hadvezéri tevékenységre tekinthet már vissza. Ebben a háborúban ő vezette az Olasz-

ország elleni fényes májusi offenzíva alkalmával Dél-Tirolban az áttörő csoportot. Később Kelet-Galiciában azon csapatok főparancsnokságát vette át, amelyeknek az oroszok nyári offenzívája alkalmával a főtámadást kellett felfogniok és ezt az akkori trónörökös főherceg parancsnoksága alatt fel is tartóztatták.

Legutóbb főparancsnoka volt azoknak a szövetséges haderőknek, amelyek a hadakozást Románia területére vitték át. Általános megelégedéssel fogadja a monarchia Frigyes főherceg tábornagynak, a főparancsnokságban

Ófelsége helyettesévé történt kinevezését és hálásan méltányolja, hogy a főherceg két és fél éven át viselte hű vezérkari főnökének, Hötzendorfi Conrad báró tábornagynak tanácsaitól támogatva, a főparancsnokságnak sokszor nyomasztó terheit, valamint hogy a főherceg nevéhez egész sor nagyszerű fegyvertény fűződik. A legfelsőbb hadsereg és hajóhadparancs egész Ausztria-Magyarországban örömet vált ki és azt a szilárd bizakodást kelti, hogy az ifjú császár és király győzelmes hadserege élén fog majd visszatérni.

Széthull Asquith kabinetje.

(Trepow orosz miniszterelnök buktatta meg az angol kormányt.)

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Lloyd George, az angol miniciós-miniszter — lemondott. A szenzációs politikai változás nyilvánvaló oka, hogy Lloyd George elégedetlen a Somme-menti offenzíva csekély eredményeivel és kevesli Angliának hadiszámokkal való ellátottságát. A halott Kitchener mellett Lloyd George volt az angol háboru éltető lelke. Az Asquith-kabinetben annak megalakulása óta a kincstári lord tisztét töltötte be, de mindjárt a háboru elején — Európa összes demokratáinak legnagyobb csalódására — élére állt a háborus mozgalomnak. A konzervatív főurakkal együtt meetingeket rendezett és a kényszerorozás és a miniciógyártás fokozása mellett agitált. Az egykori antimilitarista politikus, a dél-walesi paraszti csodalatos gyorsan tanul bele a hadi mesterségbe. A háboru első évének végén ő veszi át az ujonnan kreált miniciós-miniszterium vezetését, a volt munkásvezér páratlan energiával nyakát szegi a bányászok és fegyvergyári munkások sztrájkjának és míg lord Derby ujoncokat, addig ő miniciót szállít Kitchenernek. A Somme-menti offenzíva megindítását jórészt az ő erélyes sürgetésének köszönheti Anglia, illetve őt okolhatják érte az entente nyugati hatalmasságai. Az offenzíva kudarca, az angol hadviselés rémes hiányai, amelyek éppen a hadjárat eme részében lettek nyilvánvalóakká, most úgy látszik végleg elkeserítették.

Lemond és — körútra indul, hogy hivatalon kívül agitáljon a háboruért. Bonar Law lord Derby, sőt Asquith és Grey lemondásáról is beszélnek az övével kapcsolatosan. A középhatalmaknak az is óriási eredmény, ha Lloyd George egyedül mond le. Ő volt a béke legádázabb angol ellensége, háborus politikájának, harcok egyéniségének ez az összeroppánása a legjobbakkal kecsgetet, távozása hatalmas akadályt emel el a mindinkább erősödő angol béke-párt utjából. Impetuózus, heves, gyorsan lobbanó egyéniség, ilyen volt mint radikális népszónok, ilyen mint miniszter is. Szenzációs lemondásának is egyik főmagyarzója a türelmetlen és fékezhetetlen, semmitéle ellentmondást nem tűrő jelleme.

Az angol kormányválsággal kapcsolatban a Daily News arról értesül, hogy Asquith, Grey, Lloyd George és még két miniszter lemondása a legközelebbi napokban várható.

Londonból érkező jelentések szerint a kormányválság oka valószínűleg összefügg a romániai eseményekkel, ezenfelül az élelmezési nehézségek, valamint a távoli háborus célok, amelynek megvalósítását a közvélemény nem tartja valószínűnek, rendítették meg a kormányba vetett bizalmat, amelyet a kormánynak a

pénzügyi téren emelt követeléseivel még növelnek.

Bécsből jelentik: Itteni diplomáciai körökben Trepow miniszterelnök a dumában elmondott beszédét, mint Oroszország háborus kimerültségének bizonyítékát tekintik. Súlyos belső válságok kényszerítették a miniszterelnököt, hogy a dumában megjelölje Oroszországnak eddig eltitkolt háborus céljait és ezzel erőszakosan felrázza tespedéséből, háborus elfásultságából az orosz közvéleményt. Megtudtuk, hogy Anglia vonakodására tartották titokban az 1915-ben létesített szerződést, amely Konstantinápoly és a Dardanellák birtokát Oroszországnak garantálja. Világos, hogy Anglia félt attól a benyomástól, amelyet ezen szerződés Angliában és a semleges államokban keltene fog. Stürmer miniszterelnök bukása után Trepow azzal a követeléssel fordult Angliához, hogy engedje meg, hogy az orosz közvélemény megnyugtatóra ismertethesse a szerződést.

Ugyátszik ennek a következménye az angolai kormányválság, amit valószínűleg Románia leverése is befolyásolt. Az összes jelek azt mutatják, hogy az entente vezetői érzik megintogni a lábuk alatt a talajt.

Londonból jelentik, hogy komoly miniszterválság fenyeget. Asquith miniszterelnök lemond és helyét ideiglenesen Bonar Law miniszter fogja betölteni. Valószínű azonban, hogy Lloyd George alakít koalíciós kormányt.

Egy millió koronát jegyez a város hadikölcsönre.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Tizedik napja, hogy a hadikölcsönre való jegyzés megkezdődött. E tíz nap nem tekinthető még a várható végső eredmény mértékének, mert hiszen a nemzet figyelme megosztott a király halála okozta gyász és a nagy vasuti szerencsétlenség nyomasztó hatása közt. Ma volt ugyyszólván a legelső napja a hazafias buzgalom korlátlan kifejlődésének és az eredmény máris meglepően öröndetes. A jegyzések oly nagy tömegéről kapunk tudósítást, hogy ebből máris a nemzet gazdasági erőfejlesztésének fényes sikerét lehet remélni.

Az Aradi Első Takarékpénztárnál ma a következő jegyzések történtek: Aradi Első Takarékpénztár 500.000, Polgári takarékpénztár Rt. Temesvár 100.000, Trill Gerta 100.000, Kirillovits György 80.000, Kohn Miksa 40.000, Kirillovits Pál és neje 30.000, Invalidenfond des Inf. Reg. No. 33. 20.900, Offiziersfond No. 33. 12.600, Gräfin Deym Stiftung des Inf. Reg. No. 33. 1000, Fahnenweih-Stiftung des Inf. Reg. No. 33. 500, Ersatzbahn des Inf. Reg. No. 33. 3000, Hegedüs Dezső 20.000, Aradi kereskedelmi és iparkamara 20.000, Radványi Béla és neje 19.000, Klein Dénes és Társa 10.000, Stern Cecília 10.000, Fodor és Reisinger 10.000, Gágor Adél 5000, Vogel-Benő 4000, Maschung János 4000, Berger Izidor 2000, Steiner Ferenc Széphegy 2000, Zsurma Szilárd 1000, Törzök Miklós 200, Tompa Gyula dr.

100 korona. Mai jegyzés: 995.300 korona. Az összes eddigi jegyzések 1.719.650 korona.

Az Aradmegyei Takarékpénztárnál a jegyzések végösszege 1.343.000 koronát tesz ki. A mai nagyobb jegyzések: Grunesity Mladen Battonya 450.000, (összes jegyzése 1 millió), Nikolics Döme 20.000, Fischer Eliz 10.000, Holländer Sámuel 25.000, (összes jegyzése 150.000), Holländer Sámuelné 5000, Holländer Miksa 2000, (összes jegyzése 100.000), Berta Béla 6000, Hungaria textilgyár 100.000, báró Dániel Tiborné 100.000, Nagel Henrik 30.000, Ritter Imre 5000, Simay Aladár 2000, Madár András 4000, özv. Kaufmann Jakabné 5000, Szily Ferenc 5000, Luczó Pál 2000, Szotyory Nagy Zoltán és neje 3000 korona.

Az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztárnál ma 595.000 koronát, eddig összesen 1.651.000 koronát jegyeztek.

Az Aradi Ipar- és Népbanknál mai napig a következő jegyzések történtek: Aradi Ipar- és Népbank saját jegyzése 800.000, Aradi Termény- és Aruraktár 30.000, Koresay Valér és neje 50.000, Fischer Eliz 10.000, Kébely Ignác 10.000, Laczó Endre Békésésaba 12.000, Löwy Albert Békésésaba 10.000, Gaal Jenő dr. és neje Budapest 6000, Muntyán Jánosné Békésésaba 5000, Herbststein C. Arad 4000, Habereger Mariska 6000, Bódi Bódog 3000, Metzger Márton dr. 3000, Liffa Jánosné Békésésaba 1000, Soborsini takarékpénztár saját részére 20.000, Soborsini Vöröskereszt egylet 30.000, Herpelyi Ferencné 5000, Balogh Dezső 2000, Szepessy Béla 2000, Egyéb jegyzései 12.000, Nagy József 2000, Sebestyén János Galsa 2000, Kocsis Józsefné Arad 1500, Egyéb jegyzések 47.000 korona. Összesen 634.000 korona.

Az Aradi Központi Takarékpénztárnál: Fischer Eliz 40.000, N. N. 6500 korona. A mai jegyzés 80.850 korona, az intézetnél eszközölt összes eddigi jegyzés 191.550 korona.

A Viktoria Takarékpénztárnál a mai nap folyamán 35.850 koronát jegyeztek. Az összes eddigi jegyzés 238.100 koronára. rug.

Aradon még a következő jegyzések történtek: Aradi polg. fiúiskola kirándulási alap 300, Polgár Olga 30.000, Geisz Franciska 2000, Erdélyi Mariska 600, Stark Sándor 6000, Kerpel Izsó 20.000, Kárpáti Jánosné 15.000, Singer Antal 10.000, Singer Izrael 15.000, Darányi János 5000, Herbststein C. 2000, Világosi egyház templom építési alap 200, Solymos József 4200, Fázár Zóárd dr. 10000, Brasch József 10.000, Unger Mór 4000, Lengyel Ferenc 400, Simon Kálmán 1000, Szathmáry Mihály 15.000, Fejes Eszter 100, Kornis Testvérek 10.000, Keresztes Gyula dr. 5000, Natland Testvérek 4000, Reiniger Samuné 10.000, özv. Fábán Lászlóné 25.000, Fábán Margit 5000, Háromy László dr. 25.000, Färber Lajos 10.000, Kókényessy Imre Wien 5000, Shannen Béla 2000, Wagner Agoston 1000, Aradi Közg. bank 50.000, Zöllner József 40.000, Erling Lénárd 10.000, Poszmayer János 15.000, Reinholz Károly 10.000, Bradács Johann 8400, Engelsdorfer András 7000, Geisl Antal 7000, Geisl József 7000, Engelhardt János 6000, Hoffmann Adám 5000, Steiner János 4000, Schmidt György 3000, Fackelmann Anna 2700, Karl József 2700, Hack Lőrinc örökösei 2000, Braun Márton 2000, Koch József 2000, Braun Ferenc 1000, Braun Miksa 1000, Múlek József 1200, Kisebb tételekben 18.200 korona.

Arad város törvényhatósága ismét egy millió koronát jegyez a hadikölcsönre. Az aradi pénzügyintézeteket a tanács már felszólította ajánlat tételre. A pénzügyi bizottság szerdán délután tartandó ülésén foglalkozik az ajánlatokkal.

Az aradi kereskedelmi és iparkamara arra kérte a kereskedelmi minisztert: engedje meg, hogy az ötödik hadikölcsönjegyzés ideje alatt az aradi pénzügyintézetek Békés- és Csanádvármegyékkel is érintkezessenek telefonon. A kereskedelmi miniszter most arról értesítette a kamarát, hogy a kérelmet teljesíti és mátol fogva az aradi összes pénzügyintézetek hadikölcsön ügyben telefonon érintkezhetnek a békés- és csanádmegeyi pénzügyintézetekkel, valamint polgári hatóságokkal.

Károly király koronázásának végleges programja.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Budapestről telefonálja tudósítónk: Hazai Samu báró honvédelmi miniszter elnöklésével ma délután pártközi értekezlet volt, amely a koronázási szertartás rendezésével foglalkozott. A konferencián bemutatták az igazságügyminiszteriumban kidolgozott szűkebbkörű bizottság tervezetét.

— Eme tervezet értelmében, két nappal a koronázás előtt a koronázási jelvényeket tartalmazó vasládát a budai várban a koronázási őrség helyisége mellett lévő pánccsateremből átszállítják a királyi várba, Ófelsége lakosztályába, hogy a király részére szükséges átalakításokat eszközölhessék. Erre a célra két valószínűségi belső titkos tanácsost kinevezik királyi biztossá. A két biztos Széchenyi Béla gróf és Ambrózy Gyula gróf koronaőrök, valamint a képviselőház és a főrendiház hat-hat tagu küldöttsége jelenlétében a koronaőrök parancsnokának megparancsolja, hogy a pánccsateremben nyissa fel a vasládát. A jelvényeket kiveszik, aranszegélyű biborvánkásra teszik és ünnepélyes menetben átviszik a király lakosztályába. Itt mindenekelőtt kijavítják az apróbb hibákat Szent István palástján.

Zita királyné maga javítja ki a himzési hibákat.

— Másnap ugyaneme funkcionáriusok jelenlétében visszateszik a jelvényeket a vasládába és kulcsait átadják a királynak. A ládát a koronaőrök lepecsételik és a kirendelt diszszázadok sorfala között átszállítják a koronázó Mátyás templomba. A menet a következő lesz: Elöl egy század honvédhuszár, mögöttük az országbíró, jelenleg a Kuria elnöke, Günther Antal dr., valószínű belső titkos tanácsos. Utánuk diszhintókon az országgyűlés küldöttei, mögöttük a darabonttestőrség. Ezután ismét udvari kocsis, amelyen a koronát tartalmazó vasláda van. A kocsit testőrök és koronaőrök veszik körül, míg jobb és baloldalon Bärezy István, Budapest polgármestere, alpolgármesterei, a tanács és a törvényhatósági bizottság küldöttsége. Őket követi egy hatfogatu udvari kocsis, amelyben a két belső titkos tanácsos királyi biztos és a két koronaőr foglal helyet. A menetet egy császári királyi huszárőrszázad zárja be. A korona átvitele idején a főváros összes harangjai zúgnak. A Mátyás templom szent kápolnájában elhelyezik a koronát tartalmazó vasládát és a kápolna ajtaját lepecsételik. A kápolna előtt éjjel a két várnagy, valamint egy szakasz koronaőr áll őrt. A templom körül pedig gyalogság őrködik.

— A koronázás reggelén a királyi biztosok és a koronaőrök a pecsétet leveszik a kápolna ajtajáról, azt kinyitják és az ott elhelyezett vasládáról a koronaőrök leveszik a maguk pecsétjeit. A kivett jelvényeket és a koronát a sekrestyében vörös bársony párnákon elhelyezik és a koronaőrök őrzésére bizzák. A két királyi biztos az országbíróval és a főajtónállómesterrel visszamegy a várpalotába.

— Ezalatt elhelyezkednek az udvar, a külföldi diplomáciai kar tagjai, a főrendeknek és képviselőknek ama része, amely nem vesz részt a koronázási menetben.

A koronázási menet pont kilenc órakor indul el a Várból és a Szent György-téren, a Szent György-úton, Disztéren, Tárnok-útcán és a Szent Háromság-téren vonul a koronázási templomba.

— A menet a következőképpen alakul: legelől félszázad honvédhuszár, utánuk három udvari csatlós lóháton, udvari szolgák, dobosok, trombitások, három udvari hadi őrök. Majd nemes apródok lóháton, őket egy kamarai hadi őrök követi lóháton. Ezután az asztalnokok, a főrendek, képviselők és a kamarások következnek, akiket az ország zászlós urai, belső titkos tanácsosok, képviselőház és főrendiház elnöksége, a kormány tagjai, a közös miniszterek, a Ferenc József rend, a vaskorona rend, a Lipót rend, a Szent István rend és a Mária Terézia rend lovagjai követnek. A menetnek eme részét az Aranygyapjas rend lovagjai zárják be. Utánuk lovagol egyedül a nádorhelyettes. Kiséretét alkotja a darabonttestőrség, a királyi hirnők. Ezután következik a királyi főudvarmester magasra tartott pálcával. Mögötte a főhercegek lóháton, katonai diszruhában, majd az apostoli keresztet vivő püspök ugyancsak lóháton. Őt követi lovon a főlovászmester az ország kardjával.

Mögöttük néhány lépéssel lovagol a király, magyar tábornoki diszruhában, feltett kalppal, arany nyakláncokkal.

Közvetlen mögötte a magyar testőrség kapitánya és az első főhadsegéd lóháton és az udvari lovász. A menet eme részét két oldalt gyalog követik a főváros polgármestere, alpolgármesterei, tanácsnokok és végül hat gyalogtestőr. Nyolc lovas királyi diszkocsi csatlakozik a menethez, amelyben a királyné magyar diszöltönyben és magyar féjdisszel foglal helyet. Mellette fedetlen fővel kétoldalt három-három gyalogos szolga, mögötte lovagol főudvarmesternője. Majd négy udvari kocsiban tizenkét pólótahölgye követi és a magyar lovastestőrök százada kíséri, akik mögött viszont egy század gyalogság lépdel. A menetet egy félszázad közös huszár zárja be. A menetet negyed tíz órakor ér a Szent Háromság-térre, ahol a Ludovika akadémia növendékeiből alakított diszszázad tisztelegve fogadja.

A templom bejáratánál a király a főkamarás segítségével leszáll a lóról, míg a királynét főudvarmestere kíséri a hintóból. A király és a királyné együtt belépnek a főtemplomba, ahol a hercegprimás az érsekekkel és püspökökkel fogadja. A templomban a főszertartásmester szőnyeget terít le, amelyre a király és királyné letérdelnek. A hercegprimás átnyújtja nekik a feszületet és a szentelt vizet. A királyi pár ezután felemelkedik és harsóna, valamint dobszó mellett a kápolnához vonul, amelyben az éjszaka folyamán a koronázási jelvényeket őrizték.

A király és a királyné két püspökkel, a nádorhelyettesével, a főudvarmesterekkel és a főkamarásokkal, valamint a veszprémi püspökkel és a főudvarmesternővel és két palotahölgyel a kápolnába lépnek. A hercegprimás eközben a főoltárnál felölti miseruháját. A király és a királyné kiséretükkel röviddel ezután a főoltárhoz járulnak és pedig a király hajdondfővel, a királyné a házi koronával a fején. A megállapított sorrendben a menet résztvevői vonulnak ezután az oltár köré. Az oltáron felállított trónon helyet foglal a király, mellette a királyné, mellettük az apostoli keresztet vivő püspök, a főlovászmester és a főudvarmester. A koronát és a jelvényeket az oltárra helye-

zik és ezután megkezdődik a koronázási szertartás, amely az ismeretes sorrendben fog lefolyni.

Az értekezleten véglegesen megállapították, hogy a koronázás december 30-án lesz. A király és a királyné a trónörökösrel valószínűleg néhány nappal előbb, lehet, hogy huszonhetedikén érkeznek Budapestre. Ha külföldi uralkodó is megjelenik a koronázáson és nem vesz részt a koronázási menetben, a Mátyás templomban juttatnak neki helyet, ahonnan végig nézheti a koronázási szertartást.

A hadikötvény ép oly biztos, mint a pénz. Mindkettőnek értéke az állam hitelképességén és gazdasági erején sarkallik. Csak hogy az otthon tartott pénz gyümölcsözötlenül hever, míg a hadikötvény hat százaléknál nagyobb kamatot hoz!

Königsegg Lajos gróf pere az apja ellen.

(A kipusztított erdő. — Az aradi törvényszék érdekes ítélete.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Königsegg Fidél gróf aradmegyei hitbizomány tulajdonos ellen a fia, Königsegg Lajos gróf, a hitbizomány várományosa pert indított az aradi törvényszék előtt. A keresetben a fiu, aki apja ellen már számos pert tett folyamatosan, azt adta elő, hogy a hitbizományi birtokból az apja kétezert száz hold erdőt kipusztított, amikor a birtok eladására került. A fiatal gróf ezt az erdőt egymillió kétszázötvenezer koronára becsüli és szerinte az apja ennyivel károsította meg a hitbizományt, amelynek teljes összege ez erdőértéken kívül egy millió nyolevankilencezer korona. Ezt az összeget tudvalevőleg a királyi adóivatalnál kezelik, mert Königsegg gróf felsőbb engedelemmel az ingatlan hitbizományt pénzévé tehetette. Az ifjú gróf tehát az egy millió nyolevankilencezer korona hitbizomány összegnek egy millió kétszázötvenezer koronával való kiegyenlítését kívánta az apjától.

A per folyamán az apa tagadta, hogy nagyobb erdőterületet vágta volna ki, mint amennyit a gazdasági üzemterv megengedett. Különben is ő a fiával már 1903-ban kiegyezett a kérdésben, így tehát a fiának semmi követelnie valója nincs az erdők miatt. Az aradi törvényszék ma hozott ítéletet ebben az ügyben. A bíróság megállapította, hogy a gazdasági üzemterv szerint évenként negyvenhét katasztrális holdat volt joga kivágni Königsegg Fidél grófnak. A bíróság a tanúk vallomásából azt is megállapította, hogy a kivágott mennyiség ötszáz holddal meghaladta a megállapított mennyiséget, vagyis az idősebb gróf ötszáz holddal nagyobb erdőt vágatott ki, mint szabad lett volna. A törvényszék azonban megis elutasította a telperest a keresetével. A bíróság ugyanis konstataulta, hogy Königsegg Lajos gróf már 1903-ban a törvényszéknel panasz tárgyává tette az apjának ezt az eljárását és akkor kérte a hitbizományra a zárlat elrendelését. Ennek megtörténte után azonban az apjával egyezséget kötött ki és kijelentette, hogy panaszát téves információkon alapszik és személyes tapasztalatai útján a panasz körül aggódalmakat oloszlatta. A törvényszék akkor ezen az alapon el is utasította a zárlat iránti kérelmet. Most pedig megállapította a bíróság, hogy a telperes azzal, hogy való tényeket utólag valótlannak nyilvánított, apjának üzemszerűen erdőkihasználását utólagosan jóváhagyta és egyben lemondott ama jogáról, hogy ezt bármikor panasz tárgyává tehesse. Ez volt az indoka a bíróság mai elutasító döntésének. A törvényszék egyben Königsegg Lajos grótot hétezeröt száz korona perköltségben marasztalta el.

Németország hajlandó a békére.

(Anglia öt évig akar háborút.)

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

A *Berliner Tageblatt*ban Teodor Wolff feltűnést keltő cikket írt a békéről, melyben többek között a következőket mondja:

Ujabb kedvező pillanat következik, amikor a békeközvetítésről beszélhetünk. Utoljára ezerszázötvenötben voltak ilyen kedvező kilátások, akkor, mielőtt Anglia elhatározta, hogy erőteljesen fog részt venni a szárazföldi háborúban. Az entente végre beláthatja, hogy Románia, amelynek ujabb előnyökkel kellett volna szereznie az ententenak, le van verve és termékeny szántóföldjei megkönnyítik a központi hatalmaknak az élelmezést. Franciaországban nagy szén- és élelmiszerhiány uralkodik. Angliában növekszik a munkásság békevágya, noha minden országban erős még a háboruspárt, mégis az ugynevezett üzleti békének, melynél egyik fél sem szerepel legyőzöttként, mindegyik elkönnyvelhetne bizonyos előnyöket. Ennek most elérkezett a lehetősége, ilyen üz-

leti békére kell mostan törekedni. Meg kellene indítani az eszmecserét. Ez nem lenne a gyengeség jele, sőt ellenkezőleg, hiszen ellenfeleink épen hódító szándékainkat használják fel, hogy a kedélyeket a háború további folytatására, végtelen meghosszabbítására izgassák.

A *Times* elégtétellel reprodukálja Howardnak, az *United Press of America* elnökének cikkét Anglia, Franciaország és Németország vezető személyiségeivel folytatott beszélgetéseiről. Az újságíró ugyanaz, akinek Lloyd George hirhadt intervjúját tollba mondta, csatlakozik Northcliffe lord véleményéhez, hogy a háború még öt esztendőig tart. Howard főként angol államférfiak ama kijelentésére alapítja pesszimizmusát, hogy Anglia minden körülmények között tovább küzd, míg a szövetségesek olyan békét diktálhatnak, amely nemcsak a német militarizmus, hanem a német kereskedelem veszedelmeit is egyszerre mindenkorra megszünteti. Németországban — mondja a cikk — fogalmuk sincs arról, hogy Anglia milyen messzemenő feltételeit szabja a békének.

ami nincs az öt felügyelete alá helyezve, ellenőrizhet abból a szembontból, vajjon nem alkítható-e át lőszergyárra. Ebből a célból kiküldheti közegeit, akiknek a gyáros köteles a könyveit is felmutatni.

A munkás és munkaadó közt felmerülő minden kérdést törvényszék előtt kell elintézni, és a választott bíróságok ítéletei huszonegy napon belül megfelelőbbé lehetnek, de ha az nem történik meg, akkor azok jogerősek. Sztrájk és kizárás csak a bíróság beleegyezésével engedhető meg. A törvényszék egyes bíróból áll, aki mellett a munició-miniszter által, valamint a munkaadó és munkások által delegált tanács működik. Ezeknek a bíróságoknak a felelősségi fóruma lord kancellár által kinevezett főrend-

Dusmanis ismét

vezérkari főnök.

(Az entente követel elégtételt Görögországtól.)

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Az Havas ügynökség jelenti Athénből: Dusmanis tábornok és Metaxas ezredes ismét elfoglalták helyüket a vezérkar élén. Makkarisow Athén volt polgármestere szintén elfoglalta állását, melyet eddig a venizelista Benakis töltött be. Dusmanis közismert németbarát. Vezérkari főnökké való újbóli kinevezése azt jelenti, hogy a király döntött az entente-tal való magatartását illetőleg, mivel annak idején az entente egyenes kivánságára távolította el Dusmanist.

Az Havas ügynökség jelenti Párisból: Az athéni eseményekre való tekintettel Romanos párisi görög követ beadta lemondását. György görög herceg tegnap délelőtt megjelent a követségen és Romanossal hosszasan tanácskozott. A szövetséges hatalmak kormányai közös intézkedésekhez nyultak, hogy a december 1-én Athénben történt eseményekért elégtételt szerezzenek.

Az Havas ügynökség jelenti Athénből: December 3-án reggel hat órakor a tüzelés alább hagyott és este pedig végleg megszűnt. Az entente csapatokat visszavitték Pireusba. A görög kormány Fournet tengernagynak hat hegyi üteget ajánlott fel. Az entente követek azonban utasítást kaptak kormányaiktól annak kijelentésére, hogy a hadianyag kiadásánál sokkal fontosabb, hogy a kormány a súlyos támadásért megfelelő elégtételt kapjon.

Amsterdamból érkező táviratok szerint Párisban a múlt héten számoltak azzal, hogy Konstantin király visszautasítja az entente követeléseit, mivel Oroszországot felbízatták, hogy jelentse be a követeléseket a görög kormánynak. A francia kormány követelni fogja az orosz követ visszahívását.

Francia sajtó-jelentések közlik Athénből: A görög király környezetében van Dusmanis tábornok, volt vezérkari főnök, aki néhány héttel ezelőtt lemondott, valamint az összes királyi tábornokok. Az ország minden részéből ezrelve jönnek Athénba önként jelenkező tartalékosok. A királyt mindenütt, ahol mutatkozik, óriási lelkesedéssel fogadják.

A Messengeró jelenti Szalonikiból: Larisában és Khorinthusban a görög hadsereg felázadt az entente ellen. Az entente államok alattvalói menekülnek a két városból.

Kitüntetés. Kaufman Péter őrmestert, az aradi Autóbusz vállalat sofőrjét az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásáért a II.-od oszt. vitézségi ezüst éremmel tüntették ki.

A Hungaria Textilgyár adománya. Az aradi Hungaria Textilgyár igazgatósága ma ezer koronát küldött Varjassy Lajos polgármesternek, hogy ossza ki az elesett katonák özvegyei és árvái között.

Lloyd George alkotásai.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Lloyd George, az angol munició-miniszter, az angol háborús párt lelke, a háború megszervezője, Kitchener mellett Anglia legnagyobb szervező talentuma, beadta lemondását és kilépett a kabinetből, mert nincs megelégedve a hadvezetőség munkájával.

Angliának a háború elején nem volt hadserege és nem volt háborús ipara. Kitchener teremtett öt millió emberből álló hadsereget, Lloyd George teremtett négyezerháromszáz municiógyárat. Munició-miniszteriumot állítottak fel.

Az angol munició-miniszteriumnak a működése egy, az 1915. évi júniusában keletkezett törvényre támaszkodik. Ez a törvény egy miniszteriumi hivatalt létesített, a munició-miniszteriumot, amelynek működését a jelenlegi világháború befejezése után legkésőbb tizenkét hónapra be kell fejeznie. A törvény szabad kezet ad a munició-miniszternek, hogy a lőszer gyártásának, kvalitásának kérdését saját belátása szerint oldja meg. A munició-miniszterium rövid idő alatt egy hatalmas szervezetet teremtett, melynek csak a hivatalnoki kara ezrekre rug s Angliának üzleti, kereskedelmi és privát életébe oly módon nyul bele, amint az angol nemzeti öntudat a háború előtt lehetetlennek tartott volna és meg nem engedett volna.

Ilyen irányú rendelete a munició-miniszternek az, hogy minden vállalkozás, amely „munició munkával” foglalkozik, a legszigorúbban ellenőriztessék. A „munició munka” fogalmát az 1915-iki munició-törvény nem határozza meg tisztán és ezért 1916-dik év januárjában egy pótló törvénnyel magyarázták meg a munició munka fogalmát. Eszerint munició munkának nemcsak a fegyvereknek és lőszernek előállítását és javítását nevezik, hanem a háború céljaira direkt szükséges hajók, közlekedési eszközök, léghajók s több ilyen meg nem határozott nevű eszközök gyártását, hanem minden ércet, gépet, szerkezetet és anyagot, amely ezeknek előállítására és javítására hadicélok miatt szükséges. Ide tartoznak továbbá minden munició készítését szolgáló építkezések, dokk- és kikötő munkálatok, a világítás, melegvíz és elektromosság előállítása, amennyiben ezek a munició-miniszter belátása szerint a munició előállítás érdekét szolgálják. Sőt a tüzelőszerszámok javítása is

munició-munkának számítható e törvény értelmében. Azáltal, hogy a munició-miniszter egy üzemet a saját ellenőrzése alá állít, erre nézve a nyereségkorlátozás állt be. Ezért egy ilyen üzem netto keresletének fölüllegét köteles egy bizonyos, az üzemhez mért százalék levonása után az állampénztárba befizetni. Hogy ezt teljes szigorral keresztülvigyék, a háború előtti két üzleti év átlagjövedelmét veszik alapul s ehhez hozzávesznek husz százalék nyereséget, a többit be kell fizetni az állampénztárba. Olcsósági szempontokból különösen olyan vállalatoknál, amelynek tulajdonosa más vállalatoknak is birtokosa, jogában áll a munició-miniszternek az átlagos nyereséget, amelyhez 20 százalék háborús percent számítódik, másképpen is mérlegelni. Olyan esetekben, amidőn a vállalkozó a miniszter elhatározását magára nézve sérelmesnek tartja, egy választott bíróság dönt.

További lényeges állami beavatkozás az, hogy az eddigi — egy ellenőrzött üzemnél szokásos — munkabérek a munició-miniszter beleegyezése nélkül nem lehet megváltoztatni. E rendeletben az is nevezetes, hogy a fennálló bérek megváltoztatása nemcsak a szorosan vett munkásokra, hanem az ilyen vállalkozások minden hivatalnokára és alkalmazottjára nézve szigorúan tilos. Ennek az intézkedésnek az a célja, hogy a vezető személyek fizetése ne érhessenek el túl magas számokat s hogy így az államkincstár ne károsodjék. Ha egy ilyen üzem részvényese a miniszter elhatározásával nincs megelégedve, jogában áll a törvényben megnevezett választott bírósághoz fordulni. A törvény elrendeli, hogy ilyen ellenőrzött üzemeknél azokat a szokásos praktikus intézkedéseket és szokásokat, melyeknek az lenne a következménye, hogy a produktiót és az előállítási lehetőséget korlátozza, a háború tartamára függeszsek fel.

A törvény korlátozza a munkások szabad költözködési jogát, amennyiben, ha valamelyik municiógyárból kilépnek, csak azzal a feltétellel mehetnek egy másik gyárba, ha az előbbi munkaadójuk ezt megengedi. Kivételt alkot az a munkás, aki bizonyítani tudja, hogy egy másik gyárban képesítésének jobban megfelelő munkát talál. Azzal az indokolással, hogy másutt nagyobb bért kaphat, helyét nem hagyhatja el.

A munició-miniszter a lőszergyártás fokozása céljából egyes üzemeket rendeletekkel láthatja el, és a női munkások munkabéret is szabályozhatja. Minden üzemet, tehát még azt is

HIREK. LEGÜJABB.

Reggel 4 órakor érkezett telefon jelentés.

Harmadik döntő győzelem az Argesulnál.

Berlinből jelentik: A Wolff-ügynökség jelenti: Az Argesul, amelynél a harmadik döntő ütközet történt, változó szélességű hegyi folyó. Pitestitől és Titutól délnyugatra két-háromszáz méter közt váltakozik és helyenkint husz méter mély. Lejebb a folyó medre megszűkül. A sebes folyó mindenütt feltétlen akadályá alakul. A meglevő hidak hossza mindössze mintegy háromszáz méter. Hogyha nem sikerült volna az ellenséget a legerélyesebb üldözéssel a hidak felrobbantása után, a tulsó parton lévő kiépített állások tervszerű megszállásában megakadályozni, akkor ezen a szakaszon hosszabb megállás eikerülhetetlenné vált volna.

A sajtóhadiszállásról jelentik: Román hivatalos jelentés: Nyugati front: A jobbszárnyon az ellenség elkeseredetten megtámadta állásainkat és arra kényszerítette csapatainkat, hogy Titu irányában, Glagavascionál és Nealevnál visszavonuljanak. Csapatunk Dragonosci környékén visszavertek egy török hadosztályt. Chiampiti és Mihalesi környékén a német-bolgár főerőket déli irányban visszavetítettük és foglyokat ejtettünk, hadiszert zsákmányoltunk. Dobrudzsában tüzérségi tüzelés.

A Reuter-ügynökség jelenti Athénből: Calaris tábornok jelenti, hogy a december 1-én lefolyt harcokban huszonkilenc görög katona, köztük három tiszt meghalt és ötvennégy megsebesült. Francia részről negyvenhét tengerész katona, köztük két tiszt halt meg és kilencvenhét sebesült meg.

Fegyverszünet az entente

és a görög katonák között.

Athén. Ma este minisztertanács van. A városban óriási az izgalom.

Luganó. A milánói lapok jelentik Athénből: A görög csapatok és francia matrózok között fegyverszünet jött létre. Fournet admirális megelégedett a hat üteg kiadásával és kijelentette, hogy az entente-kormányoknál közbenjárt, hogy a görögök a többi hadianyagot is megtarthassák. Athénban a lakosság megnyugodott.

Szoria. A bolgár vezérkar jelentése december negyedikéről: Román front: Oláhországban folytatódik az előrenyomulás. Az ellenség megkísérelte jobbszárnyunk megtámadását, de vissza utasítottuk. A Dunánál Tutrakán és Cernavoda között gyalogsági tüzelés. Dobrudzsában tüzérségi tevékenység az egész fronton. Miután balszárnyunk ellen utóbbi három nap folyamán Satiskőj és a Duna között kezdett ellenséges támadások teljesen megheiusultak. Az ellenség ma végleg régi állásaiba vonult vissza. Előrehatolt csapatrészeink megszállták Satiskőjt. Az ellenség veszteségei igen nagyok. Csupán a 234-es magaslát előtt hat-száz ellenséges holttestet számláltunk meg, nyolcvan katonát elfogtunk, négy géppuskát zsákmányoltunk. A Fekete-tenger partján két hadihajó Konstanztát ágyuzta. Ember életben nem esett kár.

A sajtóhadiszállásról jelentik: Orosz jelentés december másodikán.

A dunai fronton az ellenség Pitestitől Bukarest felé vezető utakon az Urges folyónál számos makacs támadást intézett. Az Arges

kényszerítette, hogy némileg visszavonuljanak. A folyótól délre az összes támadásokat visszavertük. Bukaresttől nyugatra sikerült az ellenségnek ismételt támadásaival a románokat az Arges folyó felé visszavetni. — Bukaresttől délre az ellenség összes támadásait visszavertük. A románok ellentámadással német-bolgár csapatokat kivetettek Comanz és Costinari falvakból. Dobrudzsában csapataink elfoglalták a csernavodai vasúti hid nyugati részeit és arra kényszerítették az ellenséget, hogy Canekiot-Satiskőj környékén dél felé visszavonuljon és több magaslátot feladjon.

Erre már válaszol a ma kiadott bolgár jelentés.

Weisz Mór gyárait megveszi a Hitelbank.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Gyuláról írják nekünk: A vidék egyik legjelentékenyebb ipartelepének részvényeit rövid idő múlva megvásárolja a Magyar Általános Hitelbank, amely tudvalevőleg az utóbbi időben fokozott figyelmet fordít a vidéki ipartelepek felé. Az a gyártelep, amely legközelebb a Hitelbank érdekkörébe kerül az *Első Gyulai Kötött és Szövőtarugyár*, amelynek vezérigazgatója Weisz Mór.

A gyárat 1900-ban alapította Weisz Mór és csak később lett belőle részvénytársaság. A telepnek ma fiókjai működnek Temesváron és Nagyváradon. Alaptőkéje két millió korona, a melyet három millió koronára fognak felemelni most, hogy a Hitelbank a részvények hetven százalékát megvásárolni készül.

A vállalat vezetője és főrészvényese rendkívül nagy agilitásu és külföldön is jólismert Weisz Mór ugyanis néhány hónappal ezelőtt megbetegedett és jelenleg Bécs egyik legkiválóbb gyógyintézetében kezelik. Eleinte azt hitték, hogy baja muló természetű, azonban a bécsi professzorok ma már nem nyilatkoznak biztatóan. Nehogy a vállalat vezető nélkül kellemetlen szituációba jusson, az igazgatóság elhatározta, hogy a Hitelbank transzaksiójára vonatkozó ajánlatot elfogadja és így a társaság vezetése uj kezekbe kerül.

Weisz Mórnak a közgazdasági élettől való visszavonulása jelentékeny ürt fog hagyni a magyar kereskedelmi és ipari piacon. Az ő rendkívüli munkaereje, ügyessége, becsületessége és rátermettsége egész csomó ipari és kereskedelmi vállalkozást hozott létre, amelyek kivétel nélkül mind prosperálnak.

— **Gyászistentiszteletok.** Megdicsőült királyunk emlékezetére december 3-án tartotta gyászistentiszteletét a kisjenői izraelita hitközség. A feletkezeti különbség nélkül megjelent közönség teljesen megtöltötte a gyászba öltözött templomot. Krausz Jónás aradi rabbi megható, gyönyörű beszédben emlékezett meg az elhunyt királyról. A gyász énekeket Weisz Sándor aradi és Weisz Lipót simándi kántorok adták elő. A rendezést Margittai a hitközség titkára végezte. A gyászistentiszteleten megjelent Messer Lipót királyi tanácsos, izraelita hitközségi elnök, Beles J. közjegyző, a Körösármentesítő Társulat mérnökei, hivatalnokai, a bíróság, a rendőrség és a hatóságok vezetői. Mondorlak község december 2-án tartotta gyászistentiszteletét a görög keleti templomban, amelyen részt vettek a községi előjáróság, a lelkezeteki iskolaszék, az állami iskola gondnokság tagjai és az iskolák növendékei. A görög keleti iskolában Bernáth Ferenc kö

Stefanutz János esperes plébános szép szavakban méltatta az elhunyt király érdemeit.

— **Éhség és nyomor vár Oroszországra.** Zürichből jelentik: Az orosz írók moszkvai szövetségének ülésén Gorkij Maxim nagyobb beszédet tartott és rendkívül pesszimiztikus hangon szólott Oroszország jövőjéről. Rámutatott egy katasztrófális fordulat lehetőségére és hevesen támadta Angliát, az összes bajok okozóját. Beszédében többek között a következőket mondta: A jövő kilátásai az orosz nép számára a jelen pillanatban vigasztalanabbak, mint a háboru előtt voltak. A sikeres offenzívára felépített remények ingadozó alapon épültek fel s mostan már szétfoszlottak. Éhséggel, nyomorúsággal és szűk-séggel teli tél előtt egy bizonytalan jövő előtt állunk.

— **Temetés.** Ma délután 3 órakor temették el általános részvét mellett Herzol Bernát az aradi vaggongyár elhunyt igazgatóját Budapestben a kerepesi-úti izraelita temetőben. Sok aradi tisztelője és barátja állta körül a kiváló ember koporsóját őszinte bánattal és igaz részvétellel.

— **Öngyilkos egyetemi tanár.** Prágából jelentik: Ma délután Celakovszky László dr., a prágai cseh műegyetem tanára, Ausztria leghíresebb botanikusa a Palacky-hidról beleugrott a Moldvába. Az öngyilkosság elkövetése előtt a tanár levette télikabátját és kalapját. A télikabátban egy levelet találtak, amelyben betegségét adja elő öngyilkossága okául és azt kéri, hogy nővérét, akivel együtt élt, kiméletesen értesítsék haláláról. Az öngyilkos holttestét még nem találták meg.

— **Eljegyzés.** Deutsch Vilmos os. és kir. tartalékos zászlós vasárnap tartotta eljegyzését Hindl Mariskával, Mayerhoffer Adolfiné leányával. (Külön értesítés helyett.)

Szapannos Mihály folyó hó 8-án eljegyezte Kóbozalmre közismert címfestő Ilonka nevű leányát. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Szabadiábra helyezték a halálvonalat mozdonyvezetőjét.** Budapestről telefonálja tudósítónk: A pestvidéki törvényszék vádtanácsa ma délután foglalkozott Vida Jánosnak, a bécsi halálvonal mozdonyvezetőjének vádiratával és a védeő félfolyamodásának helyt adva, elrendelte Vida azonnali szabadiábra helyezését, ami megtörtént.

— **Elveszett ma a főpostán egy barna női pénztárca,** körülbelül kétszáz korona pénzzel és egyéb tartalommal. A pénztárca tulajdonosnője, egy szegény hivatalnokleány, kéri a becsület megtagadást, hogy adja át az Aradi Közlöny szerkesztőségében.

— **Keresk. szakoktatás.** (Felnőttök részére.) Könyvelés. Gépirás. Gyorsírás. Levelezés és számtan. Mérsékelt tandíj. Díjtalan állás-közvetítés. Volt főkönyvelő vezetése alatt. December 6-án új négy havi tanfolyam veszi kezdetét. Beiratások Lázár Vilmos-utca 2. szám: 6245

— **Megnyílt a karácsonyi tárlat a Fischer Nagyúrházában a Szabadság-téren.** Naponta érkeznek szebbnél-szebb játékszerek. A közönség helyesen eszelepszik, ha előbb keresi tel a nagy áruházat. Baba-klinika. Gyönyörű baba fejek raktáron. Mesés karácsonyfa-diszek. Gyermek-kocsik 50 koronától 200 koronáig. 5628

— **Karácsonyi zene-albumokra** előjegyzést elfogad Kerepesi könyvkereskedése. 5549

KURZER BERTALAN

végzett bécsi orvosi egyetemet és Budapesten vizsgázott
fogtechnikus műterme Weitzer J.-u., Minorita-palota, II. em.

Fogat huz, plombál. Készít egyes fogat ép úgy, mint egész fogsorokat, arany koronákat és arany hidakat.

MOZGOKEP SZINHAZ.

* **A léleklátó.** (Reinhardt dráma az Urániában.) A páratlan színház direktor és rendező, ki már annyi tehetséggel ajándékozta meg a filmjátszást, most új felfedezést tett. Mária Feymnek hívják a film legújabb primadonnáját, a ki már első szereplése után itélve, legelsőrangú művésznője a filmjátszásnak és a leglényesebb jövő előtt áll. A mai négy felvonásos drámában oly igaz, oly mély, és oly finom művészettel játszik, mintha már a filmszerepek száza lennének a háta mögött. A művésznő evvel az első filmszereplésével bizonyára a közönség kegyeibe lopta magát és számot tarthat arra, hogy a többi primadonna névsorába beiktassák. Megrázó erejű, gyönyörűen megszerkesztett drámai cselekmény és a mely szinte kínálkozik parádés szerepnek és a művésznő tehetségevel és tudásával igazán ki is használja. A nagy kép mellett még egy kitűnő vígjáték is szerepel a műsoron, úgy, hogy minden tekintetben első rangú szórakozásra van kilátás. — **Imádkozik a király,** hazafias aktualitás, legközelebb az Urániában. 5

* **Első Ferenc József temetése az Apollóban.** A közönség kívánságára az Apolló-színház igazgatósága még kedden és szerdán minden előadásának elején bemutatja I. Ferenc József temetéséről készült eredeti felvételeket. 3

* **Nagy Nordisk-attrakció az Apollóban.** (A világ vége Olaf Fönssel.) A Nordisk-filmgyár és az amerikai gyárak között erős verseny folyik. Az amerikai „Arany-sorozat”-ban olyan nagyarányú filmeket kaptunk, amelyek arra engedtek következtetni, hogy a Nordisk-filmgyár lemarad a versenyben. Most azonban megjelent a filmpiacon egy Nordisk-dráma: A világ vége, amely méltó versenyre kel a Trilbyvel, a Szibériával és a Szeplőtlen asszonnyal. A nagystíliú dráma egy bekövetkező világhatalomról a témáját tárgyalja érdekesítő meseszöveg keretében. A film megrendezése az illúziókeltés oly hatalmas apparátusát igényelte, amilyennel eddig még a Nordisk-filmgyár sem dolgozott. A dráma főszerepét Olaf Föns, az elegáns szerelmes színész játssza a töle megszokott művészettel. 3

NEMZETI SZINHAZ.

Aradon, 1916. december 5-én kedden:

C) Bérlet.

C) Bérlet.

Szultán.

Operette 3 felvonásban.

Kezdeté 8 órakor.

A szerkesztésért felel:

Rudnyánszky Endre távollétében:

Stauber József.

NYILTÉR.

(Az ezen rovat alatti közlöttekért nem vállalunk felelősséget.)

Özv. Herzel Bernátné szül. Leopold Regine, saját, valamint gyermekei, Emmy, férj. Salamon József Tivadarné, ennek férje, Salamon József Tivadar, továbbá János és Margit és az egész kiterjedt rokonság nevében mély szomorúsággal jelenti, hogy forrón szeretett férje, a legjobb apa és rokon

Herzel Bernát

a Weitzer János gép-, waggongyár és vasöntőde r.-l., Aradon igazgatója stb.

f. évi december 2-án, d. e. 9 órakor, munkás életének 65. évében, hosszú szenvedés után elhunyt.

Drága halottunkat f. é. december hó 4-én, d. u. 3 órakor fogjuk a Kerepesi-uti izraelita temető halottas házából (X., Salgótarjáni-ut) örök nyugalomra helyezni.

Aldás és béke legyen porai fölött.

Budapest, 1916. december 2.

Salamon Julia Theodora és Salamon Albán, az elhunyt unokái. Deutsch Amália, Deutsch Charlotte, Lederer Paulina, az elhunyt nővérei. 6216

Külön értesítés mellőzve!

Imádkozik a király.

BIESSEN

az őszi időny beálltával

FEDÁK-CIPŐKRÉM

szükségletét idejekorán beszerezni. Dacára a mai nehéz viszonyoknak, sikerült az előállításához szükséges legértékesebb nyersanyagokat nagy áldozatok árán csekély mennyiségben beszerezni, úgy, hogy az ebből gyártott

FEDÁK-CIPŐKRÉM a háború előtti műnősegek felel meg. Kérjen mindenütt

Óriás FEDÁK-CIPŐKRÉMET

Egy doboz ára 50 fillér.

Kifutó fiu felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Láb- és kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik, a „Peppo” folyadék és „Peppo” hintőpor segítségével.

Szárit! . . . Szagtalanít!!

Peppo folyadék ára használati utasítással 1 kor. 20 fill.

Peppo hintőpor 1 kor. — fill.

Legfájdalmasabb tyukszemétől

és három nap alatt mindenki megszabadul a Hajós-féle ANAGALLIN használatával. Kezelése igen egyszerű, nem piszkos, nem ragadós. A beszerzéséért vigyázzni kell az ANAGALLIN szóra. A használati utasítással 1 korona.

Gyöngyfehér fogakat

nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A szájüreget desinficiálja, utólag igen kellemes. Ara egy porcellán-szelencének 80 fillér.

Fontos szerek kizárólagos készítője és egyedül nagy raktára:

HAJOS ÁRPÁD

gyógyszertára Arad, Andrássy-tér 22. sz. (Megyeházzal szemben.)

Magyar gyógyborok

Kitűnő minőségű hegyaljai fehér édes borral készítve.

Vasas chinabor. Elsőrangú minőségű, vérképző gyógybor, vérszegények, láb-badozók, sápkóros gyermekek részére kiváló erősítő szer. Benne a chinin- és vas nagy gyógyereje kiválóan érvényesül. Kis palack ára: 2 korona 80 fillér. Nagy palack ára: 4 korona.

Condurongó bor. Kiváló gyomorerosztó szer, finom fűszeres ízű, szon- gitó, a gyomorra és belekre jótékony hatást gyakorló gyógybor. Gyomorbetegnek részére és ott, ahol a condurongó kéreg javulva van. Egy palack ára: 3 korona.

Pepsin bor. Egyesíti a pepszin és a sósav jó tulajdonságait és kiválóan alkalmas a most nehezen beszerezhető Acidol pepszin helyettesítésére. Gyenge emésztésnél igen ajánlható. Egy palack ára: 3 kor. 60 fillér.

Kapható a készítőnél:

184

Rozsnyay Mátyás gyógy-
szertárában Arad, Szabadság-tér.

861—1916. végreh. sz.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közzhírré teszi, hogy az aradi kir. törvényszéknek 1913. évi 20980. sz. végzése következtében Papp Vazul ügyvéd által képviselt Viktoria takarékpénztár javára 70 kor. s jár. erejéig 1916. évi április hó 11-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 2470 koronára becsült következő ingóságok, u. m. 16 nyilvános-árverésen eladának.

Mely árverésnek a nhalmagyi kir. bíróság 1916. évi V. Pk. 761. sz. végzése folytán 70 kor. tőkekövetelés, ennek 1918. évi január hó 3. napjától járó 6% kamatai, $\frac{1}{2}$ % váltódíj és eddig összesen 44 kor. 96 fillérben bírólilag már megállapított költségek erejéig, Irtásfalván leendő megtartására 1916. évi december hó 11-ik napjának d. e. 9 órája határidőül kitétik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Nagyhalmagyon, 1916. évi november hó 18. napján.

Riedl Akos,
kir. bír. végrehajtó.

6236

859—1916. végreh. sz.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági kiküldött az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közzhírré teszi, hogy az aradi kir. törvényszéknek 1913. évi 15344. számú végzése következtében Papp Vazul ügyvéd által képviselt Viktoria tak. pénztár javára 201 kor. s jár. erejéig 1916. évi április hó 27-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján felülfoglalt és 910 koronára becsült következő ingóság, u. m. 16 nyilvános-árverésen eladának.

Mely árverésnek a nhalmagyi kir. járásbíróság 1916-ik évi Pz. 848. számú végzése folytán 201 korona tőkekövetelés, ennek 1912. évi november hó 25. napjától járó 6% kamatai, $\frac{1}{2}$ % váltódíj és eddig összesen 89 kor. 31 fillérben bírólilag már megállapított költségek erejéig Irtásfalván leendő megtartására 1916. évi dec. hó 11. napjának d. e. 9 órája határidőül kitétik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy érintett ingóságok 1881. LX. t. c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Naalmagy, 1916. évi nov. hó 18-án.

Riedl Akos,
kir. bír. végrehajtó.

6235

Árverési hirdetmény.

International Harvester cégnek végrehajtási ügyében I. évi december hó 11-én d. u. 2 órakor Szarazány község határában lévő Billitz-féle tanyán egy hatvan lóerejű benzin Tractor előleges bírói árverésen a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett eladatik. Felvilágosítás nyerhető a Kereskedelmi Bank Részvénytársaságnál Lugoson. 6226

29870—1916.

Hirdetmény.

Arad szab. kir. város háztartása törzsvagyon, tiszt. nyugdíj-alap 1915. évi zárszámadását és összes mellékletét az 1886. évi XXI. t. c. 17. §-a értelmében 1916. évi november 23-tól számított 15 napig közzé teszi Arad város közigazgatási iktató hivatalában azon felhívással tesszük közzé, hogy annak adatai ellen a kitűzött határidőn belül bármelyik aradi polgár részéről felszólamlás, avagy észrevétel beadható.

Arad, 1916. november hó 21.

A városi tanács.

Hölgyek, gyönyörű szép üde arcot

a legmagasabb korig, csakis az én kipróbált szerem által nyernek eltávolít minden bőrtisztatlanságot, u. m. májfoltot, szeplőt, bőralkát. Válaszbélyeg ellenében teljesen ingyen megküldöm a szer leírását. Irjon azonnal 7038

Fr. Menschik, Wien 65., fah 8., Abt. 6.

FOG. MOHR JEANNETTA
vizsg. fogtechnikusnő

aki 20 éven át a legnagyobb világvárosokban, mint Newyork, Berlin és Bécsben a fogászati téren legjobb sikerrel működtem, tisztelettel értesítem a n. é. közönséget, hogy helyben: **Luther Márton-utca 1. sz. a. 11-ik em.** egy a mostani kor igényeinek megfelelő **fogászati műtermet** nyitottam, ahol legújabb berlini és amerikai módszer szerint kezelem betegemet. foghuzás teljes érzéstelenítéssel (fagyasztás útján.) Aranyhidak, aranykoronák, mindennemű kauosuk fogazatok, szápadlás nélkül és légkamrával. Arany, ezüst, amalgám, porcellán és cement tömések (plombak), mérsékelt díj-szabás mellett készíttetnek. Becses pártfogását kérve tisztelettel **Mohr Jeannetta**, vizsg. fogtechnikusnő. Rendelő órák: d. e. 8—12-ig, d. e. 2—7-ig. Vidékiek 24 órán belül kielégíttetnek. 1127

Kenyérrendelés.

F. hó 1-től 8-ig történik a liszthivatalban a B. igazolványok átadása, valamint a kenyér- és lisztszükséglet bejegyzése. Ezért figyelmeztetjük a t. Közönséget, hogy az előjegyzésnél gondoskodjék a szükséges mennyiségű kenyérről!

Tudvalevőleg ha 100 kgr. lisztet szerez be a háztartás, úgy abból $\frac{3}{4}$ részt használ fel kenyérnek és csak $\frac{1}{4}$ részt tésztnak. Ezen arány tartandó tehát szem előtt a B. igazolványok bemondásánál, hogy a t. Közönség kenyérrel kellően legyen ellátva.

Már most elvállaljuk a kenyér előjegyzést az egész 12 hétre, a hét barmely napjára

Forray-utcai,**Hunyadi-utcai,****Kossuth-utcai,****Leiningen-utcai,****Gróf Tisza István-uti,**

Gáj-i elárusító helyeinken való kiszolgálásra és gondunkat fogja kepezni, hogy a rendelt napon mindenki a kenyéret meg is kapja. Az előjegyzés összes eladási helyeinkre Gróf Tisza István-ut 28. sz. alatti telepünkön **mindennap** eszközölhető, a kiállított B. igazolványok bemutatása és a szelvények lefejtése ellen.

A kenyér kifizetése az átvétel alkalmával történik. — Aki idejében gondoskodik előjegyzésről, nem fog sohasem kenyérben hiányt szenvedni.

Arad, 1916. december hó.

Dózsa kenyérgyár.**Szeszgyári előmunkásokat
és szakmunkásokat**

keres az

Első Temesvári Szeszégető és Finomító Részvénytársulat, Temesvár. 6168**URÁNIA színházban**

kedden, szerdán

I. Ferenc József temetése

látható.

6159

